

ZALA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

**ZALA MEGYEI ELŐZETES INTEGRÁLT
TERÜLETI PROGRAM
2021-2027**

2022. ÁPRILIS 21.

Cím	Zala Megye Előzetes Integrált Területi Programja
Verzió	2.0
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma	15/2022. (IV.21.) KH számú határozat Zala megye előzetes Integrált Területi Programjának (ITP) 2021-2027 módosításáról kihirdetve: 2022.04.22.
Kormánydöntés határozatszám / IH jóváhagyó levél iktatószáma és dátuma:	[határozat száma és megnevezése / IH jóváhagyó levél iktatószáma] [határozat megjelenésének / kiértékelés dátuma]
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP_Plus)
Érintett földrajzi terület:	Zala megye

ITP felelős szervezet:	Zala Megyei Önkormányzat
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	dr. Mester László, megyei főjegyző mester.laszlo@zalamegye.hu; 92/500-711
ITP felelős szervezet címe:	8900 Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 10.

Tartalomjegyzék

1. Az Integrált Területi Program (ITP) készítésének célja, tervezésének körülményei, alapadatai.	4
1.1. Partnerségi folyamat	4
1.2. Előzetes ITP módosításának indoka	5
2. Az ITP célrendszere és integráltsága	7
3. Az ITP területi kapcsolatrendszere	14
3.1. Az ITP belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata	14
3.2. Az ITP külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata	15
4. Forrásfelhasználási módok	19
4.1. Fenntartható városfejlesztés	20
4.2. Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet	24
4.3. 7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztése	25
4.4. Kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések	27
4.5. Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése	28
4.6. Tervezett forráselosztás	29
5. Projektkiválasztás és településdifferenciálás.....	35
6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az ITP-vel	38
6.1. Megyei döntéshozatal bemutatása	38
6.2. Területi Kiválasztási Kritériumok	38
7. táblázat: Zala megyei TKR kritériumok kapcsolódása az ITP-hez	41
8. Monitoring és indikátorok	42
9. ITP ütemezése	43

1. Az Integrált Területi Program (ITP) készítésének célja, tervezésének körülményei, alapadatai

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (továbbiakban: TOP Plusz) Magyarország régióinak területi alapú térségi és települési fejlesztéseit támogatja. A program elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza, lehetőséget biztosít a területi szereplők igényei és szükségletei alapján meghatározott fejlesztések megvalósítására.

A megyék számára a 2021-2027 közötti programozási időszakban rendelkezésre álló TOP Plusz forráskeret felhasználását a megyék területfejlesztési koncepciói és programjai alapozzák meg. Zala megye a 39/2020. (XII.21.) számú elnöki határozattal elfogadott, felülvizsgált Területfejlesztési Koncepciójában meghatározta azokat a 2030-ig szóló stratégiai fejlesztési, specifikus és horizontális célokat, valamint fejlesztési célterületeket, amelyek az uniós, valamint a hazai és egyéb fejlesztési források felhasználásának orientációját jelentik. A – szintén a 39/2020. (XII.21.) számú elnöki határozattal elfogadott – területfejlesztési program a 2021-2027-es programozási időszakra vonatkozóan jelöli ki a megyei fejlesztési prioritásokat, beavatkozási területeket, amelyeket operatív szintű fejlesztési javaslatokra bont.

E programok, illetve területi stratégiai jellegű tervezési dokumentumok fókuszja ugyanakkor meghaladja a TOP Plusz forrásokból megvalósítható célok és beavatkozások körét. Az Integrált Területi Program (továbbiakban: ITP) egy olyan integrált, stratégiai gondolkodásra alapozott dokumentum, amely a helyi igényekkel összhangban a rendelkezésre álló TOP Plusz forráskeretek felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését támasztja alá. Fontos megjegyezni, hogy az ITP dokumentum elkészítésének időpontjában 2021-2027-es programozási időszak tervezésének és végrehajtásának jogszabályi keretfeltételei még nem véglegesek, ugyanúgy, ahogy a TOP Plusz szakmai tartalma sem. Az ITP készítését a Pénzügyminisztérium által kiadott, „*Útmutató a megyék integrált területi programjainak kidolgozásához és megvalósításához 2021-2027*” c. dokumentum támogatja.

Az ITP dokumentum a következőket tartalmazza:

- a) a megye által megfogalmazott stratégiai és területi célokhoz és prioritásokhoz illeszkedő intézkedéseket (a TOP Plusz szakmai tartalmának megfelelően);
- b) az egyes intézkedésekre allokált forrásokat;
- c) a megyén belül kialakított forrásfelhasználási eszközöket és módokat;
- d) a megye által meghatározott kiválasztási kritériumokat;
- e) a megyei számszerűsíthető vállalásokat a TOP Pluszban vállalt indikátorok célértékeihez képest;
- f) a végrehajtás ütemezését;
- g) eredmények nyomon követését, monitorozását, valamint a következtetések tervezésbe történő visszacsatolását lehetővé tevő feladatokat, tevékenységeket.

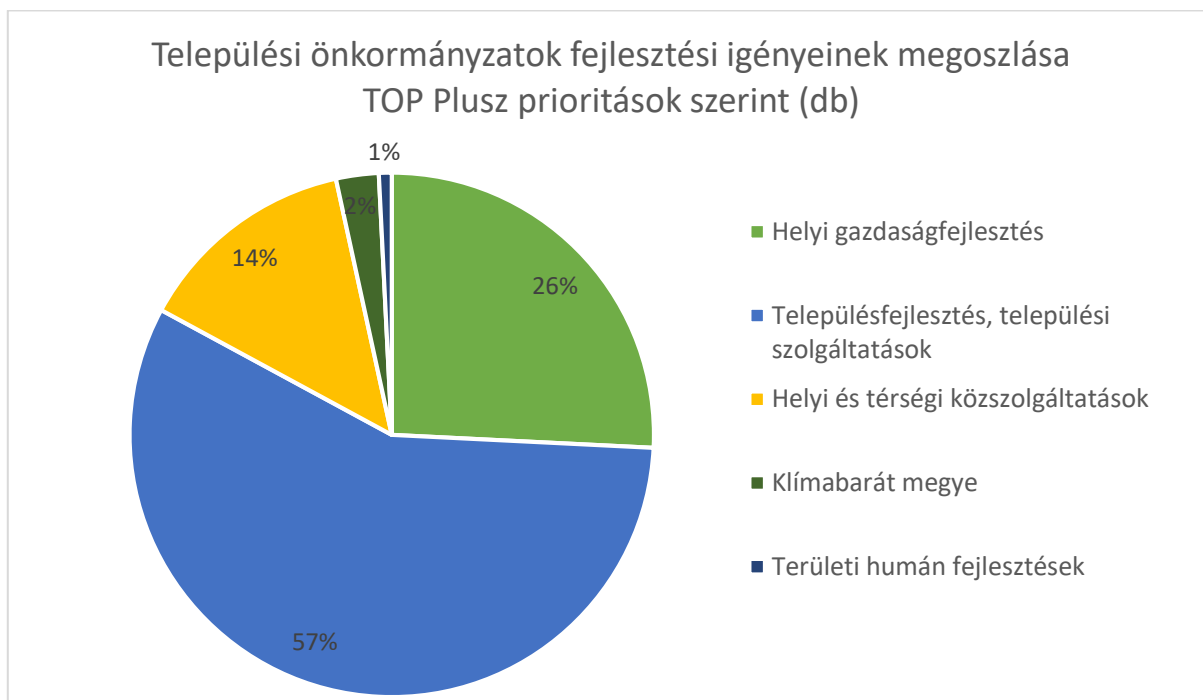
1.1. Partnerségi folyamat

Területfejlesztési dokumentumok kidolgozását megelőzte egy széleskörű partnerségi folyamat, amely a Területfejlesztési Koncepcióhoz kapcsolódó partnerségi terv alapján zajlott le. Tekintettel a járványügyi helyzetre, a partnerségi terv megvalósítása során az online lekérdezések kerültek előtérbe mind az önkormányzati, mind a civil és vállalkozói fejlesztési elképzelések összegyűjtése során. A partnerségi terv alapján 2020 szeptemberétől kezdve, a Zala Megyei Önkormányzat koordinálása

mellett zajlott a fejlesztési igények összegyűjtése. Ezek áttekintése és csoportosítása mellett született meg a területfejlesztési program, és ezekre a fejlesztési irányokra épít az ITP.

A helyi önkormányzatoktól összesen 380 projektötlet érkezett, több mint 458 milliárd forintos forrásigény mellett. Ebből a projektek 97%-a (367 db) a TOP Plusz 1. prioritásához (Versenyképes Megye) kapcsolódik.

1. ábra: Települési önkormányzatok fejlesztési igényeinek megoszlása TOP Plusz prioritások szerint (db)

Forrás: saját adatgyűjtés

A Zala Megyei Önkormányzat az ITP elfogadása érdekében továbbra is folyamatos kapcsolatban van a települési önkormányzatokkal. A megyei jogú városokkal való együttműködés a Zala Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum keretében biztosított. A megyei önkormányzat pedig saját honlapján teszi közzé az ITP tervezetet és biztosítja annak folyamatos megismerési lehetőségét.

A területi szereplőkkel való egyeztetés mellett az Irányító Hatósággal is folyamatos a szakmai konzultáció.

Zala Megye Integrált Területi Programja Zala megye honlapján kerül közzétételre még a dokumentum megyei közgyűlési elfogadását megelőzően.

1.2.Előzetes ITP módosításának indoka

Magyarország Kormánya a 2021-2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról 2022. február 23-án megjelent 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatában a TOP Plusz forráskeretét megemelte és Zala megye fejlesztési forrását a korábbi 55,952 Mrd Ft-ról 61,322 Mrd Ft-ra módosította. A forráskeret emelés három intézkedést érintett: a 4-5 számjegyű utak fejlesztésére a Magyar Közút Nonprofit Zrt., mint kiemelt kedvezményezett további 1,647 Mrd Ft forráslekötésre jogosult, amelyet kizárólag a Balaton Kiemelt

Üdülőkörzet (BKÜ) területén lehet felhasználni; a fenntartható energiahatékonyság intézkedésen 1,647 Mrd Ft forráskeret emelésre került sor, amely gyógyfürdő energetikai fejlesztésre fordítható a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó Lenti városában; új intézkedésként jelenik meg az előzetes ITP-ben 2,076 Mrd Ft forrással az aktív turizmus fejlesztése, amely forrásfelhasználás szempontjából fejlesztési célként jelenik meg.

2. Az ITP célrendszere és integráltsága

A Zala Megyei Integrált Területi Program célja a TOP Plusz keretében rendelkezésre álló területi gazdaságfejlesztési és településfejlesztési, valamint humán fejlesztési források hatékony, egymást erősítő megtervezése a korábbi egyeztetési folyamatok során kialakított Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztés Program által megjelölt célok mentén. A TOP Plusz keretében elérhető források – a többi ágazati programmal és az elérhető hazai támogatásokkal összhangban – azt a célt szolgálják, hogy Zala megye 2027-re a természeti kincsei megőrzése mellett fenntarthatóan fejlődő, versenyképes és innováció-vezérelt gazdasággal rendelkező területté váljon.

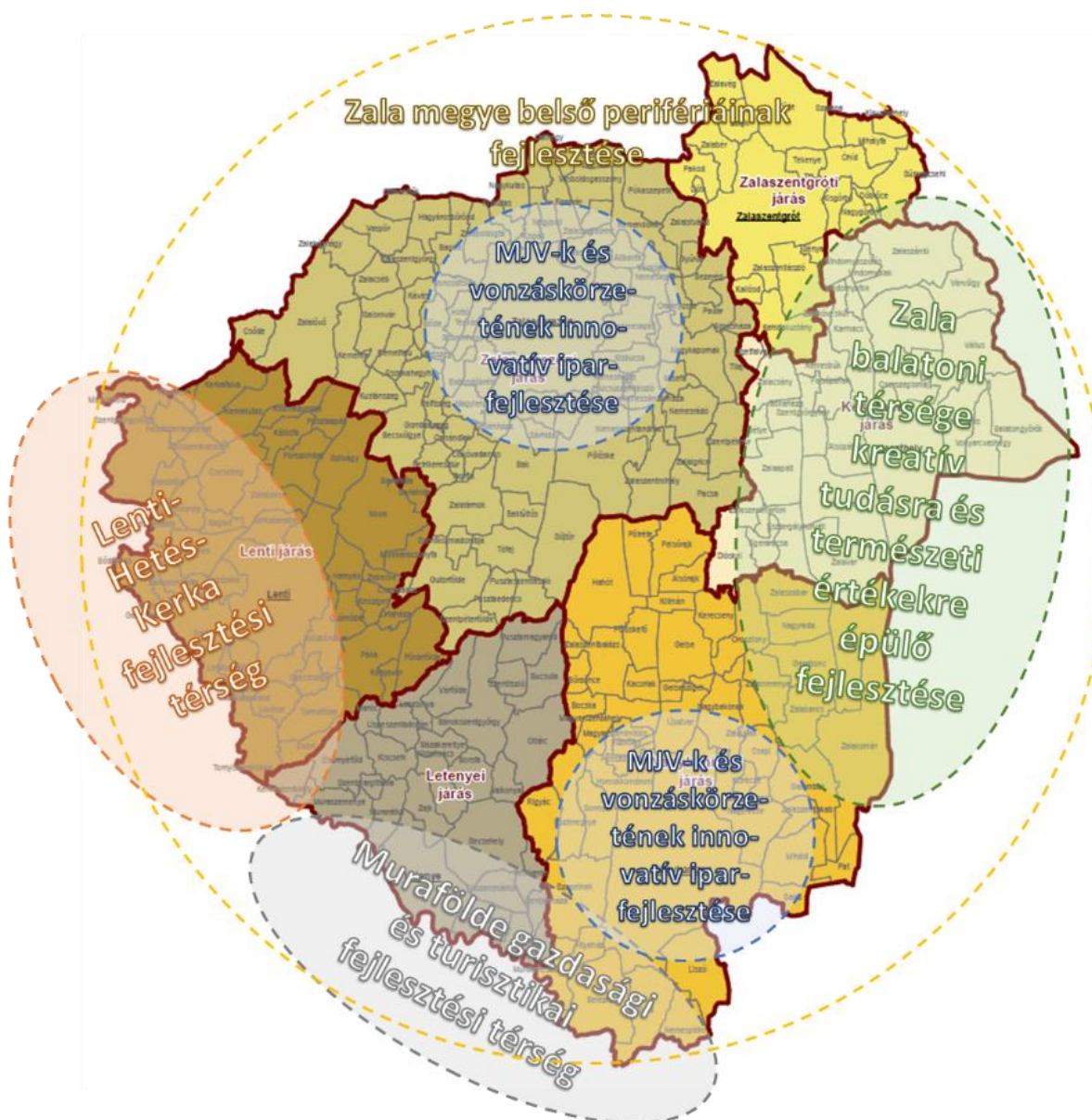
Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója a megye fejlesztésének 2030-as jövőképét, azaz fő hosszú távú célját a „gazdag és harmonikusan fejlődő, zöld Zala” megteremtésében fogalmazza meg. A Konceptió három átfogó célt és hat, a 2021-2027-es időszakra vonatkozó stratégiai ágazati célt jelölt ki a megye számára:

- I. Jól működő, fejlett gazdaság
 - 1) Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése
 - 2) Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése
- II. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió
 - 3) Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer
 - 4) Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése
- III. Élhető Zala megye
 - 5) Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése
 - 6) Természeti környezet védelme

A Területfejlesztési Konceptió az ágazati célok mellett területi célokat is meghatározott, melyek a következők:

- Megyei jogú városok és azok vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztése (Nagykanizsa és Zalaegerszeg, illetve ezen városok ipari vonzáskörzete)
- Zala megye belső perifériáinak fejlesztése
- Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése
- Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség
- „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség

2. ábra: Zala Megye Területfejlesztési Konceptiójában meghatározott területi célok rendszere

Forrás: Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója

A Területfejlesztési Program a koncepció céljait 6 prioritáson és további 19 kapcsolódó intézkedésen keresztül kívánja megvalósítani, amelyek a következők:

Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése

- innovációra és tudásra épülő gazdaság támogatása
- K+F+I projektek és kutatóhelyek támogatása
- innovatív zöld beruházások megvalósítása

Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése

- befektetés-ösztönzés
- gazdasági infrastruktúra fejlesztése
- turisztikai fejlesztések

Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében

- társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztések
- szakképzés fejlesztése
- felsőoktatási tudásközpontok megerősítése

Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére

- társadalmi felzárkóztatást és a népesség megtartását célzó integrált programok (munkahelyteremtés, képzés, szociális ellátás, stb.)
- települési környezet vonzóbbá tétele (a település közlekedési elérhetőségének, humán-közszolgáltatásainak, közösségi szolgáltatásainak fejlesztése)

Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása

- környezetvédelmi programok
- természeti kincsek turisztikai hasznosítása
- energetikai fejlesztések

Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében

- közlekedésfejlesztés
- lakhatás támogatása
- közműfejlesztés
- települési infrastruktúra fejlesztése
- települési humán szolgáltatások fejlesztése

1. táblázat: A TOP Plusz 2022.03.09-én ismert prioritásai és intézkedései

1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE
1.1 Helyi gazdaságfejlesztés 1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés 1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése (<i>Magyar Közút</i>) 1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés 1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások 1.2.1 Élhető települések <i>Ebből: Zöld infrastruktúra fejlesztése</i> <i>Csapadékvíz</i> <i>Kerékpárút</i> 1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA) 1.2.3 Belterületi utak fejlesztése 1.3 Fenntartható városfejlesztés 1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása 1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (1. prioritás ERFA projektek)	2.1 Klímabarát megye 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei) 3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések 3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció 3.1.3 Helyi humán fejlesztések 3. 2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei) 3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések 3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA) 3.3.1 Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése <i>Bölcsődei fejlesztés</i> <i>Óvodai fejlesztés</i> 3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése <i>Egészségügyi alap-és szakrendelés</i> <i>Szociális alapszolgáltatás</i> 3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra 3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése

A Területfejlesztési Kon koncepció céljait, a Területfejlesztési Program prioritásait és a TOP Plusz prioritásait figyelembe véve Zala Megyei Integrált Területi Programja a következő fejlesztési célkitűzéseket határozza meg:

- 1) **Elérhető települések és vonzó üzleti környezet.** Zala megye aprófalvas településszerkezetéből adódóan jelentős közlekedési elérhetőségi kihívásokkal küzd. A települések közötti megközelíthetőségének fejlesztése egyszerre járul hozzá a kistelepülések népességmegtartó-erejének növekedéséhez és a vállalkozások számára vonzó infrastrukturális környezet megteremtéséhez.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

1.1 Helyi gazdaságfejlesztés

- 2) **Fenntartható, minőségi turizmusfejlesztés.** Zala megye országos szinten is kiemelkedő jelentőségű turisztikai adottságainak megerősítése a turisztikai attrakciók bővítése, minőségi szolgáltatás-fejlesztés és a természetes környezet nem terhelő jellegű, turisztikai célú fejlesztései révén.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

1.1 Helyi gazdaságfejlesztés

1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások

- 3) **Felkészült munkaerő és összetartó társadalom.** Cél a megye munkaerő-tartalékainak mozgósítása és a munkavállalók szakmai fejlődésének támogatása komplex, képzési és foglalkoztatási, illetve társadalmi felzárkóztatást célzó programok segítségével. Ezzel párhuzamosan a prioritás célja a települések belső kohéziójának erősítése közösségi, illetve a helyi hagyományokat támogató-megerősítő programok megvalósítása révén.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)

- 4) **Élhető települések és minőségi közszolgáltatások.** Az épített és természeti környezet fejlesztése révén fejlődik a települések arculata, ezzel párhuzamosan a közszolgáltatások minőségi javításával (különösen a gyermeknevelési és egészségügyi szolgáltató intézmények fejlesztésével) a megye településeinek élhetősége javul, összességében pedig Zala népességmegtartó-ereje nő.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások

3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)

- 5) **Dinamikusan fejlődő, megyei húzóerőt jelentő városok komplex fejlesztése.** A 7000 fő lakosságszám feletti városok komplex programjainak megvalósítása azzal a céllal, hogy az összetett városi funkciókkal és szolgáltatásokkal bíró települések a környező területek és összességében az egész megye fejlődési gócpontjai legyenek.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

1.3 Fenntartható városfejlesztés,

2.1 Klímabarát megye,

3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)

3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA).

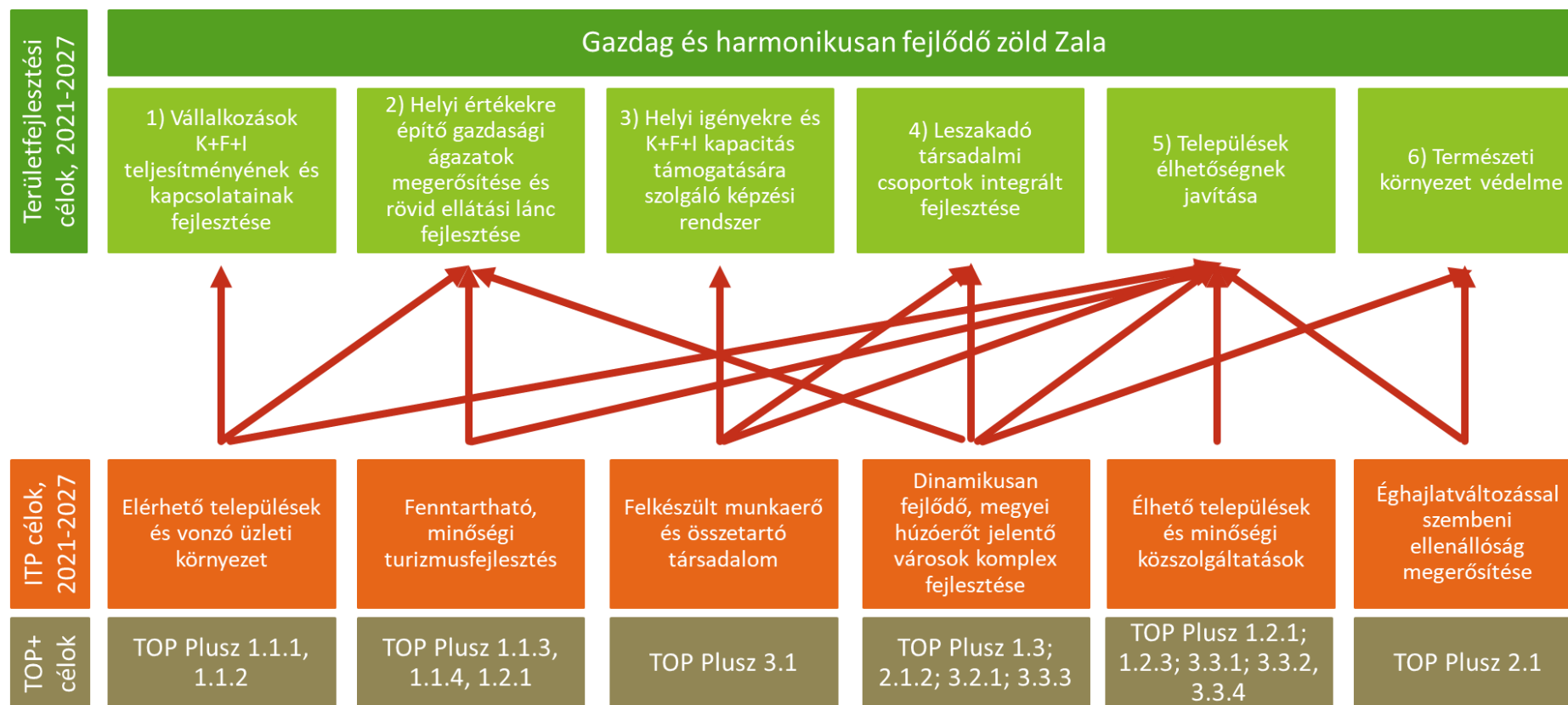
- 6) **Éghajlatváltozással szembeni ellenállóság megerősítése.** Cél a klímaváltozás negatív hatásaival szembeni települési szintű ellenállóképeség fokozása, az alkalmazkodóképesség fejlesztése és az - országos mitigációs célokat támogatandó - ÜHG kibocsátás csökkentése.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

2.1 Klímabarát megye

A területfejlesztési célok, az ITP célok és TOP Plusz célok kapcsolódását a következő ábra foglalja össze.

3. ábra: Területfejlesztési célok, ITP célok és TOP Plusz intézkedések kapcsolódása

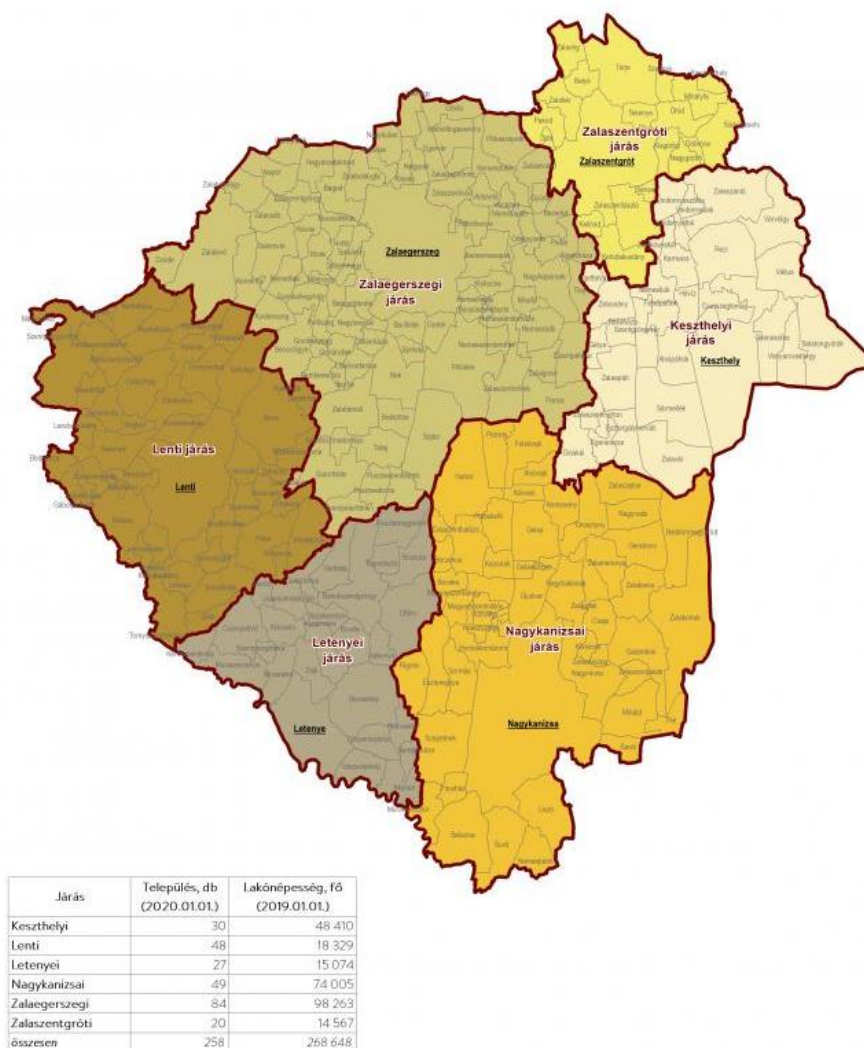
3. Az ITP területi kapcsolatrendszer

3.1. Az ITP belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata

Zala megye a Dunántúl délnyugati részén fekszik, határos Horvátországgal, Szlovéniával, Vas-, Veszprém- és Somogy megyével. A megye 3784 km² területén a völgyekkel erősen szabdaltságot mutató dombos felszínnek az uralkodók. A megye nagy része a nyugat-dunántúli peremvidékhez sorolt Zalai dombosághoz tartozik, északon egy keskeny sáv áthúzódik a Vasi-hegység felé, illetve délen a Dunántúli dombvidék, a Keszthelyi-hegység pedig a Dunántúli-középhegység része.

Zala megye közigazgatási szerkezete hat járásra tagozódik, területén 258 település fekszik, melyek közül két megyei jogú városi (Nagykanizsa és Zalaegerszeg), valamint további nyolc (Hévíz, Keszthely, Lenti, Letenye, Pacsa, Zalakaros, Zalalövő és Zalaszentgrót) városi jogállású. Ezen 10 településen lakik a megye népességének 56%-a. A települések közel kétharmada (64%) 500 főnél kevesebb állandó lakossal bír. Elmondható tehát, hogy a megyére jellemző az aprófalvas településszerkezet, a települések zömének az aprófalvas vidékekre jellemző demográfiai és gazdasági kihívásokkal kell szembe nézniük, mint a csökkenő létszámú, előregedő népesség és a helyben elérhető munkahelyek hiánya.

4. ábra: Zala megye járásai

Forrás: Lechner Tudásközpont (2018)

Zala megye aprófalvas településszerkezete olyan adottság, amely a helyi népesség számára alapvetően befolyásolja az egyes közszolgáltatásokhoz való hozzájutás lehetőségét is, így a különösen a szociális-, az egészségügyi ellátás, a szakképzés elérhetőségét. Az urbanizációs folyamatokat vizsgálva azt láthatjuk, hogy Zalaegerszeg és Nagykanizsa környékén agglomerálódó településgyűrű azonosítható. A két város megyei szinten, illetve a megyehatárokon átívelő módon is jelentős vonzáskörzettel bír a szolgáltatásokat, vagy a munkahelyeket tekintve is. A két megyei jogú város közül Zalaegerszeg fejlődik dinamikusabban, ugyanakkor még így is csökkenő a lakónépessége. Zalaegerszeg és Nagykanizsa a megyén belül meghatározó méretű és adottságaik (ipari teljesítmény, felsőoktatási képzési hely) alapján az innováció és az ipari fejlődés gócpontjai lehetnek.

Keszthely-Hévíz várostérsége, illetve a Balaton környéke urbanizálódó térségnek tekinthető. A térség kihívása ugyanakkor, hogy az állandó lakosság annak ellenére csökken, hogy a területi beépítettség nő, hiszen jelentős a nyaralóépületek, vendégházak térnyerése. A városi funkciók első sorban Keszthelyen és Hévízen érhetők el, növekvő nyomást helyezve ezen városok feladatellátására – különösen a nyári időszakban. A szezonálisból fakadó sérülékenységet jelentős kihívást jelent a térségben.

Lenti környékén a városhoz csatolt településgyűrű található. A város első sorban a Kerka mentén, a hetési térségben fejt ki szolgáltató szerepet. Ezzel együtt erős történelmi kapcsolatokkal rendelkezik a határon túli területekkel, amelyek megerősítésének egyik katalizátorának is tekinthető.

Zala megye belső, zömében funkcióhiányos városok és kistelepülések, valamint aprófalvak jellemezték területein jelentős az elvándorlás, és növekvő kihívást jelent a társadalmi felzárkóztatás. Összességében elsődleges feladat a népességmegtartásra fókuszáló, a területek élhetőségére fókuszáló fejlesztések megvalósítása a városok népesség-elszívó erejének ellensúlyozása, ami a megyei kohéziót erősítheti.

A megye gyorsforgalmi úthálózatát jelenleg az M7 autópálya, és az M70 autópálya képezi. Az M7 autópálya részét képezi annak az V. számú helsinki folyosónak, amely az Adriai tenger kikötői és a kelet-európai országok közötti közvetlen közúti kapcsolatot hivatott biztosítani. Az M7 és M70 autópályák lényegesen javítják Zala megye és a főváros közötti közúti kapcsolatot, és a nemzetközi közúthálózatban is jelentős szerepet töltenek be. A nagyobb városok közül jelenleg Nagykanizsa (illetve Letenye) rendelkezik közvetlen autópálya kapcsolattal, illetve Lenti az M70-es autópályától 15 km-es, elérhető távolságban fekszik. A tervezett M76-os számú gyorsforgalmi út Zalaegerszeg és Keszthely számára is közvetlen autópálya kapcsolatot biztosít a következő évek során.

Zala megye természetileg védett területei a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága alá tartoznak. Egyaránt megtalálható a megye területén nemzeti park besorolás alá eső terület (pl. Keszthelyi-hegység vonulata, Kis-Balaton), természetvédelmi terület (pl. Hévízi-tó) és természetvédelmi körzet (Mura-mente).

3.2. Az ITP külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata

Zala megye térszerkezetéből, városainak elhelyezkedéséből adódóan erős külső kapcsolatrendszerrel rendelkezik mind a magyarországi, mind a határon túli területek vonatkozásában. Zalaegerszeg főként Vas megye dél-keleti részére, Nagykanizsa Somogy megye nyugati-délnyugati irányába, Keszthely az észak-somogyi, valamint Veszprém megye nyugati területeire gyakorol vonzerőt. Lenti pedig a határon túli Lendvával alkot „várospárt”. A megye külső térszerkezeti kapcsolódásait Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója tartalmazza.

kapacitással bíró gazdasági térséggé vált. A határon túli területekkel a 2014-2020-as időszakban aktív közös pályázati munka valósult meg a SI-HU, illetve HU-HR Interreg kezdeményezések keretében, amelyeket a jövőben is folytatni kíván a megye. A Területfejlesztési Koncepcióban megfogalmazott *Lenti- Hetés- Kerka fejlesztési térség* célja, hogy Lenti vezetésével, Lendva aktív bevonása mellett kialakuljon egy olyan komplex, a határon átnyúló, a külhoni magyarsággal való együttműködést célzó fejlesztési zóna, amely segíti a különböző programok keretéből megvalósuló projektek generálását és összehangolását – így különösen a turisztikai fejlesztések és marketing, a gazdasági beruházások, valamint a kulturális és oktatási együttműködések területén. Kiemelt határon túli együttműködés a Mura-Dráva-Duna bioszféra-rezervátummal, illetve ennek a zalai területét érintő Muraköz programmal kapcsolódóan valósul meg (Koncepcióban: *„Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség*). A rezervátum az UNESCO MAB programjának keretében létrejött, funkcionális természet- és tájmegőrzési rendeltetésű terület, amely 5 ország (Magyarország mellett Ausztria, Szlovénia, Horvátország és Szerbia) vidékfejlesztését és környezetpolitikáját hangolja össze. A határmenti fejlesztések területén a közös természetvédelmi feladatokon túl kiemelt cél a komplex turisztikai programok megvalósítása, valamint a térség gazdasági dinamizálása.

TOP Plusz források ágazati operatív programokhoz való kapcsolódását Zala Megye Területfejlesztési Programja mutatja be. A Partnerségi Megállapodás hatálya alá – a tervek szerint – nyolc (hét ágazati, egy területi) operatív program tartozik, az alábbiak szerint:

• Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz	TOP Plusz
• Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz	EFOP Plusz
• Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz	MAHOP Plusz
• Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz	IKOP Plusz
• Digitális Megújulás Operatív Program Plusz	DIMOP Plusz
• Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz	GINOP Plusz
• Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz	KEHOP Plusz
• Végrehajtás Operatív Program Plusz	VOP Plusz

A TOP Plusz fejlesztések az operatív programok rendszerében való elhelyezését az alábbi szempontok határozzák meg. A TOP Plusz:

- elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza,
- a fejlesztési tematikája kiterjed a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a települési infrastruktúra településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére,
- a kiemelt térségekben ezeket a fejlesztéseket térségi alapon összehangolja és ezeken túlmenő térség specifikus fejlesztéseket is finanszírozhat,
- fenntartható városfejlesztési intézkedése keretében a helyi fejlesztési stratégiájuk alapján kiválasztott városok a fenti fejlesztéseket integrált helyi városfejlesztési programokban valósíthatják meg,
- szerepet vállal a helyi jelentőségű turizmus fejlesztésében,
- szerepet vállal a komplex programmal fejlesztendő járásokban, helyi társadalmi felzárkózási programok támogatásában.

A TOP Plusz program az ágazati OP-kon túl továbbá erősen kapcsolódik a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközhöz (RRF), amely a Covid19-válság kedvezőtlen hatásainak és következményeinek kezelésére szolgáló eszköz. Az RRF 9 komponens mentén tervezi felhasználni a rendelkezésre álló közel 5894,4 milliárd forintos keretösszeget, amely komponensek közül több érinti a TOP Plusz fejlesztési területeit is. Így különösen a C) Felzárkózó települések és régiók; E)

Fenntartható, zöld közlekedés; F) Energetika (zöld átállás) komponensek tekintetében találhatunk a TOP Plusz programmal átfedő tématerületeket.¹

A Kormány 2020 őszén alakította ki a magyarországi gazdaságfejlesztési zónák rendszerét. Az Északnyugat-Magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna, a Kormány 1567/2020. (IX. 4.) Korm. határozata alapján hat megyét - Fejér, Veszprém, Zala, Komárom-Esztergom, Vas és Győr-Moson-Sopron - valamint 9 megyei jogú várost - Dunaújváros, Székesfehérvár, Veszprém, Tatabánya, Győr, Sopron, Szombathely, Zalaegerszeg, Nagykanizsa - foglal magába. A gazdaságfejlesztési zónához kapcsolódóan még 2020-ban a megyék összegyűjtötték fejlesztési ötleteiket, projektjeiket. A gazdaságfejlesztési zónát érintően a térség állami, önkormányzati és gazdasági szereplői rendszeres egyeztetéseket folytatnak a fejlesztések hatékonyabb megvalósítása és összehangolása érdekében.

Zala megye aprófalvas településszerkezetéből fakadóan a térségben kiemelt szerepe van a Magyar Falu Program támogatásainak: Zala Megyében a Magyar Falu Program 2020 keretében, 20 alprogramban 354 nyertes pályázat összesen 3 839 263 283 forint, 2021-ben 409 támogatott pályázat részesült 4,5 milliárd Ft támogatási összegben. A megye települései – a korábbi jó gyakorlatra alapozva – számos további fejlesztést terveznek ezen programból megvalósítani.²

Zala megye továbbá érintett a Felzárkózó települések hosszú távú programjában, amelyben összesen nyolc település (Csörnyeföld, Dióskál, Kistolmács, Mikekarácsonyfa, Oltárc, Szentpéterúr, Zalakomár, Zajk) fejlesztése valósul meg. Ezek közül eddig 5 településen indult meg a Magyar Máltai Szeretetszolgálat tevékenysége, Csörnyeföld, Dióskál és Mikekarácsonyfa településeken pedig várhatóan a 2022-es évben indulnak el a felzárkóztatást célzó beavatkozások.³

¹ Az RRF program egyelőre tervezés alatt van. Jelen információk a 2021. február 24-én társadalmasításra bocsátott bemutató alapján kerültek összegyűjtésre.

² Tájékoztató a Magyar Falu Program Zala Megyét érintő nyertes pályázatairól (2020. év).

³ <https://fete.hu/telepulesek/>

4. Forrásfelhasználási módok

Zala megye Területfejlesztési Konceptiója 5 stratégiai területi célt határoz meg, melyek a következők:

- Megyei jogú városok és azok vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztése (Nagykanizsa és Zalaegerszeg, illetve ezen városok ipari vonzáskörzete)
- Zala megye belső perifériáinak fejlesztése
- Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése
- Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség
- „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség

A TOP Plusz lehetőségeit, valamint a megye belső szerkezeti adottságait figyelembe véve látható, hogy a megyében négy város rendelkezik jelentősebb térszervező erővel – egyúttal pedig jelentős városi funkciókkal: Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely és Lenti. Zalaegerszeg és Nagykanizsa, mint megyei jogú városok egyértelmű húzóerővel bírnak. Nagykanizsa egyúttal a „Murafölde” területi cél fejlesztési központja. Keszthely Zala megye balatoni térségének városi centruma, míg Lenti, nemcsak a keleti területek városi hiányos térségében pótolja be az űrt, hanem a Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térségében a határmenti kapcsolatok motorja. A fenntartható városfejlesztés célterületébe tartozó négy város kiemelése összességében Zala megye belső perifériáinak fejlesztése stratégiai célon kívül tehát minden területi cél megvalósításához hozzájárul.

A belső perifériális területek a területfejlesztési koncepció alapján bemutatott módon a megyében szerte ágazóan jelennek meg. A területi tagoltság miatt a településméret alapján (7000 fő lakosságszám alatti települések, az ITP mellékletét képező településlista szerint) lehet ezeket a településeket leginkább meghatározni. A stratégiai ágazati cél tehát ennek a forrásfelhasználási módnak feleltethető meg.

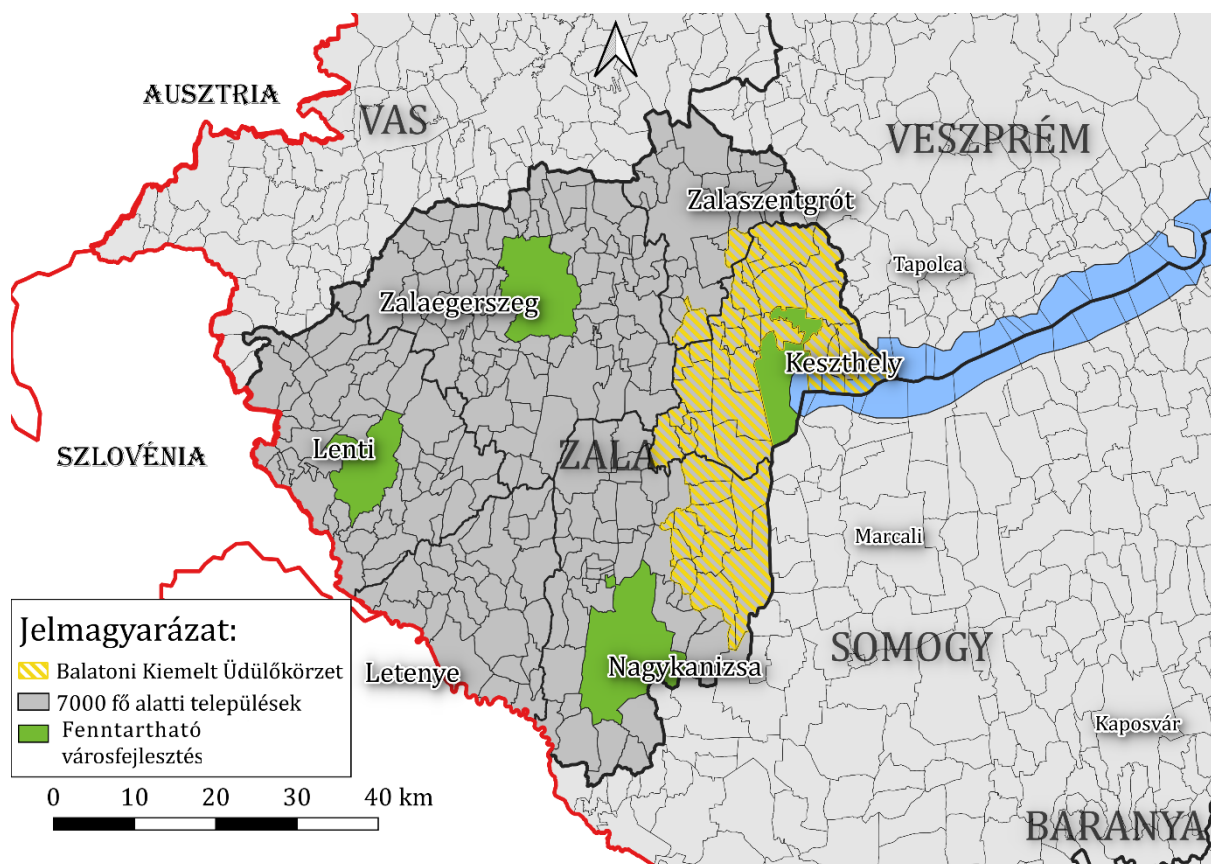
Zala megye kiemelt térséggel érintett megye. A Balatoni Kiemelt Térség önálló fejlesztési célterületként való meghatározása a Pénzügyminisztérium által kiadott útmutatók alapján elvárt. A terület egybeesik a területfejlesztési koncepcióban meghatározott „Zala balatoni térsége...” stratégiai ágazati cél fejlesztési területével. Keszthely város ugyanakkor – mivel mérete és városi funkciói miatt kiemelkedő szereppel bír a megyében – ezért a fejlesztési célterületen belül, de a kiemelt térség céljaival összhangban valósítja meg a 2021-2027-es időszakra tervezett fejlesztéseit.

Zala megye a területi identitás és kohézió érdekében kiemelt kedvezményezettként megvalósítandó fejlesztésekkel is tervez. A megye és a Magyar Közút által megvalósított fejlesztések minden stratégiai területi célt egyaránt szolgálnak. Ez utóbbi keretében az Irányító Hatóság Útmutatása szerint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén megvalósuló beruházásokhoz elkülönített forráskeret áll rendelkezésre.

Zala megye a következő forrásfelhasználási módokat jelöli ki a 2021-2027-es időszakra vonatkozó TOP Plusz fejlesztési források tekintetében:

- 1) ERFA rendelet 11. cikk szerinti célterület (fenntartható városfejlesztés)
- 2) Balaton Kiemelt Üdülőkörzetre vonatkozó fejlesztési célterület
- 3) 7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztése
- 4) Kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések kerete
- 5) Aktív turizmus fejlesztési célterület.

6. ábra: ITP forrásfelhasználási módok, Zala megye

Forrás: saját ábra

4.1. Fenntartható városfejlesztés

ERFA rendelet 11. cikke szerinti célterület, a **fenntartható városfejlesztés** forrásfelhasználási mód a fent bemutatott külső és belső kapcsolatrendszer alapján, a Területfejlesztési Programban levezetett és rögzített módon négy települést foglal magában, Zala megye 7000 fő lakosságszám feletti városait, név szerint Zalaegerszeget, Nagykanizsát, Keszthelyt és Lenti.

Zala megye térstruktúrája többpólusú megyei fejlesztéseket tesz indokolttá. A megye központi területei városhiányos térségek, míg a nagyobb városok a megyehatárhoz közelebb, de területileg viszonylag kiegyenlítetten fekszenek. Zalaegerszeg Nagykanizsával együtt emelt szintű városi központok, mind ellátási mind pedig igazgatási szerepüket tekintve a legmagasabb mennyiségi és minőségi elvárásoknak képesek eleget tenni. Vonzáskörzetük az egész megyére és bizonyos funkciókat tekintve azon túl is terjed. A fenntartható városfejlesztés körébe a megye kiegyenlített fejlesztése érdekében ugyanakkor javasolt, hogy a korábbi időszakban is kiemelt megyei jogú városokon felül a megye két másik városias funkciókkal rendelkező pólusa, Keszthely és Lenti városai is önálló fejlesztési forrásokhoz jussanak. Ezen négy város tehát nemcsak népességüket tekintve emelkedik a megye többi települése fölé, hanem a városias funkciókat tekintve is.

Összességében az ezeken a településeken megvalósuló fejlesztések nemcsak az adott város, hanem azok vonzáskörzetének, illetve összességében a megye egészének fejlődéséhez hozzájárulnak. Ezt a szinergikus hatást támogatja a Zala Megyei Önkormányzat a területfejlesztési koordináló szerepe révén, illetve a kiemelt kedvezményezettként megvalósítandó fejlesztésein keresztül is.

Zalaegerszeg. Zalaegerszeg a Nyugat-Dunántúl társcentruma (Szombathely és Győr mellett). A megyeszékhely közép és részben felsőfokú igazgatási funkciói vonzást gyakorolnak a megye egész lakosságára. Ellátó funkciói - részben a jobb elérhetőségi viszonyok miatt - Vas megye délkeleti és Veszprém délnyugati területeire is kiterjednek. Zalaegerszeg erőteljes vonzereje miatt közvetlen környezetében nem alakultak ki mérvadó alközpontok, tágabb agglomerációs térsége 28 településből áll.

A gazdasági teljesítmény szempontjából Zalaegerszeg és Nagykanizsa megyén belüli aránya még népességi súlyukat is jelentősen meghaladja: a megyében a munkahelyek 56%-át, a megye 100 legnagyobb árbevételű („TOP 100”) cégéből 68-at, a Zala megyei vállalati árbevételnek, illetve hozzáadott értéknek pedig becsülhetően legalább a 75%-át adták.

A megyében jelenleg 7 helyen folyik egyetemi oktatás, ebből 5 Zalaegerszegen.

A város súlya meghatározó a megye ipari termelése, különösen a gépipar szempontjából. A zalai gépipar (elsősorban elektronika, villamos gép- és egyéb berendezések gyártása) sajátossága ugyanis, hogy az ágazat cégei - eltérően az országos trendektől, illetve a zalai ipar más ágazataitól - igen koncentráltan, azaz döntően a megye két meghatározó központjában, Zalaegerszegen és Nagykanizsán telepedtek meg. A megye 11 db ipari parkja közül 4 Zalaegerszegen működik: a Zalaegerszegi Ipari Park (a Flex telephelyéhez kapcsolódóan), az önkormányzati tulajdonú Déli Ipari Park, a kisebb léptékű Ganz Ipari Park, és az elmúlt tíz évben kiépült Északi Ipari Park. Ez utóbbi Tudományos és Technológiai Ipari Park címet nyert, új beruházások centrumává vált.

Zalaegerszeg a korábbi tervezési időszakban önálló fejlesztések sikeres megvalósítója volt, a 2014-2020-as időszak során 41 pályázattal több, mint 17,2 milliárd forint támogatást nyert el a város (ebből 16,9 milliárd TOP, és további 234 millió forint KEHOP, EFOP és KÖFOP programokból).

Nagykanizsa. Zalaegerszeg mellett Nagykanizsa is emelt szintű városi központ, a megye második legnagyobb városa. A város jelentősebb, megyehatáron átnyúló, Somogy megyei területekre is kiterjedő vonzerővel bír, mint speciális központ. Hasonlóan Zalaegerszeghez, erőteljes vonzereje miatt közvetlen környezetében nem alakultak ki mérvadó alközpontok. Nagykanizsa nyugati és keleti, sőt déli irányban is kaput képez, különösen, ha közútfejlesztések mellé az Ausztriának is előnyös vasútbővítés is hozzájárulhat. A szlovén-horvát-magyar hármás határnál Nagykanizsa-Letenye térségének nemzetközi jelentőségű logisztikai központ szerepe is meghatározó.

Nagykanizsán jelenleg 1 helyen folyik felsőfokú oktatás (Pannon Egyetem Nagykanizsai Campus).

A város, hasonlóan Zalaegerszeghez a megye gépiparának központja. Nagykanizsán egy ipari park található, azonban megyében betöltött szerepe meghatározó, jelenlegi 135 hektáros területén mintegy 120 vállalkozás működik - köztük a GE fényforrággyára. Az ipari park lényegében betelt, ezért a Modern Városok Program keretében jelentősen bővítik, közművesítik. Ugyanakkor Nagykanizsa munkahely-kínálata Zalaegerszegének kevesebb, mint 2/3-a, beingázóinak létszáma pedig kevesebb, mint fele.

A városban a kiépítésre került fejlett hulladékgazdálkodási infrastruktúra jó alapot teremt a körforgásos gazdaság kiépítéséhez. Ezzel összefüggésben kiemelt, országos jelentőségű fejlesztésként jelenik meg Nagykanizsa körforgásos gazdaság vezérprojektje a „science park” amely a Kompetencia Központ alapjain, a Pannon Egyetem tudásbázisán, a MOL szakmai képességeire, menedzsmenttudására, nemzetközi kapcsolatrendszerére építve valósul meg a tervek szerint.

Nagykanizsa a horvátországi, illetve a Mura folyóhoz köthető környezetvédelmi és gazdasági terület központi városa, a horvát-magyar határmenti együttműködések magyarországi fontos központi települése.

Nagykanizsa a 2014-2020-as tervezési időszakban 14 pályázat mellett összesen több mint 8 milliárd forint támogatást nyert el (főként TOP keretéből, illetve 1 KEHOP pályázat mellett).

Keszthely. A két megyei jogú város mellett Keszthely népessége haladja meg a 10.000 főt, lakónépessége 19.289 fő volt 2019-ben a KSH adatai szerint. Foglalkoztatási szempontból Keszthely a megye harmadik legjelentősebb városa, bő tízezres helyi munkaerőpiaccal, viszonylag magas bérigazgatási rátával. A város mind közúti, mind vasúti megközelíthetősége jónak mondható, amely tovább javul az M76 autópályát jelentő zajló kiépítését követően (mind az M7 autópályára és azon keresztül a főváros, valamint Horvátország, mind Zalaegerszeg irányában).

Míg Zalaegerszeg és Nagykanizsa a megye ipari termelésének központjai, addig Keszthelynek, mint Balaton parti városnak (valamint a Keszthely-Hévíz agglomerációnak) a megye turisztikai ágazatában van kiemelt szerepe. Bár a Balaton Törvény óhatatlanul korlátozó tényezőként hat az ipari termelőinfrastruktúra bővítésére, megemlítendő, hogy Keszthely is rendelkezik 1 db ipari parkkal, melynek alapinfrastruktúrája a 2014-20-as TOP támogatás segítségével megújításra került. Keszthely-Hévízzel együttesen alkotja Zala megye harmadik, és - az első két, inkább ipari jellegű központtól eltérően - döntően szolgáltató szerepkörű, nagyobb gazdasági sűrűségű térségét.

Keszthelyen nagy múltú hagyományokkal rendelkező egyetemi campus található (jelenleg a Szent István Egyetemhez tartozik), ahol agrár-, műszaki- és gazdaságtudományi egyetemi képzések zajlanak. Emellett a város Zala megye egyik meghatározó kulturális központja, a keszthelyi Festetics-kastély és kastélypark felkerült a világörökségi várományos területek közé.

Keszthely tehát a megye harmadik számú centruma gazdasági értelemben is, amelyet turisztikai, illetve a balatoni „szezonon” túlmutató kulturális, felsőoktatási szerepkörei hagyományosan az „átlagos” járásközponti szint fölé emelnek. A város tervezett fejlesztései a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet céljaival is összhangban kerülnek kialakításra.

Keszthely a 2014-2020-as tervezési időszakban 20 nyertes pályázat mellett összesen több mint 4,2 milliárd forint támogatást nyert el (TOP, EFOP és KEHOP keretből).

Lenti. A két megyei jogú város és Keszthely mellett Zala megyében Lenti tekinthető teljes értékű kisvárosi centrumnak, közszolgáltatási szerepköreinek és gazdasági erejének köszönhetően. A város vállalkozásai közül kiemelhető több jelentős építőanyagipari, faipari vállalkozás, valamint a folyamatosan fejlődő gyógyfürdő. Ezzel együtt Lenti és az aprófalvas jellegű térsége számára kihívást jelent az elvándorlás és az elöregedés.

Lenti városa, amellyel, hogy a megye nyugati városhiányos határvidékének járásközpontja, kiemelt szereppel bír a határon átnyúló gazdasági és kulturális kapcsolatok terén. Lenti a szlovén-magyar határmenti fejlesztések magyarországi központja, aktív kapcsolatokat ápol Muravidékkel. A város térségi turisztikai szerepkörét emeli a termálfürdő és az arra épülő szolgáltatások köre, amely a megye kül- és belföldi vendégforgalmának alakulására is pozitív hatást gyakorol. Így Lenti térségében a gyógy - termál - és gasztroturizmus szerepe jellemző.

A város és környéke a Zala megyei Területfejlesztési Konceptióban önálló fejlesztési térségként került nevesítésre (Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség), melynek célja, hogy Lenti vezetésével, Lendva aktív bevonása mellett kialakuljon egy komplex, a határon átnyúló, a külhoni magyarsággal való együttműködést célzó fejlesztési zóna.

Lenti korszerű közúti infrastruktúrával és közösségi közlekedési rendszerrel szervesen kapcsolódik a megyei és a nemzetközi szintű közlekedési vérkeringésbe. A megújuló energiaforrások hasznosítása terén mintaberuházások vannak megvalósítás alatt, úgymint a geotermikus rendszer kialakítása.

Lenti a 2014-2020-as tervezési időszakban 18 nyertes pályázat mellett összesen több mint 4,9 milliárd forint támogatást nyert el (TOP, EFOP, KEHOP és KÖHOP keretből), továbbá jelentős aktivitást mutatott a nemzetközi (Interreg) projektek tekintetében is.

A fenntartható városok fejlesztésére a megye 30,854 milliárd forintot különített el a TOP Plusz forráskereten belül a következő módon:

2. táblázat: Fenntartható városfejlesztés városi forráskeretei

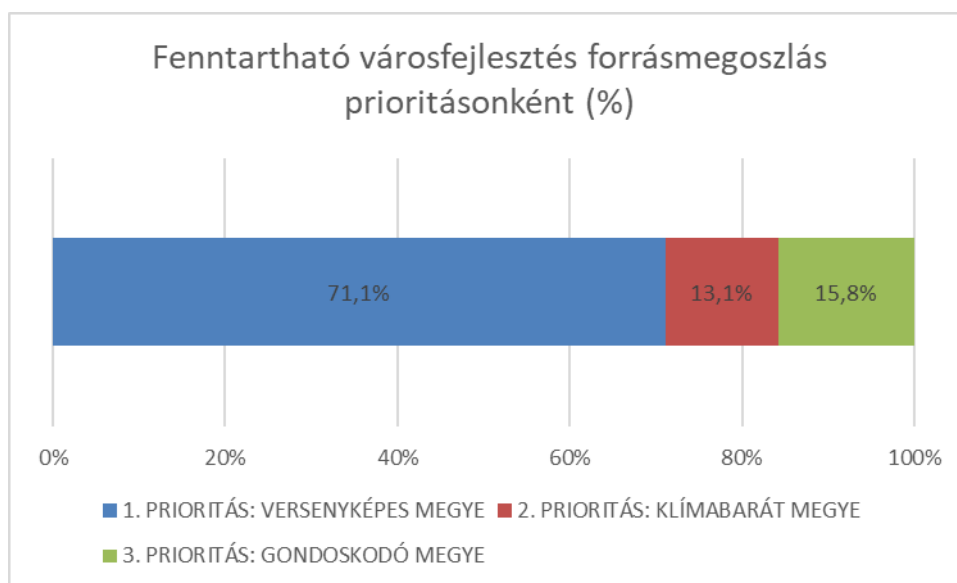
	ERFA forráskeret (milliárd forint)	ESZA+ forráskeret (milliárd forint)	Összesen (milliárd forint)
<i>Zalaegerszeg</i>	7,3	0,2	7,5
<i>Nagykanizsa</i>	7,7	0,2	7,9
<i>Keszthely</i>	8,5	0,3	8,8
<i>Lenti</i>	6,4	0,2	6,6
Összesen	29,9	0,9	30,8

A városokra allokált forráskeretek az előző tervezési időszak fejlesztéseinek (ld. az egyes városoknál), illetve a jelenleg rendelkezésre álló forrás nagyságának megfelelően kerültek meghatározásra.

Mind a négy város a források 71,1%-át az 1. prioritásba sorolható fejlesztési tevékenységekre tervezi fordítani. Ezt követi súlyban a 2. prioritás energetikai fejlesztései, majd a 3. prioritás alá tartozó helyi és térségi közszolgáltatások fenntartható városfejlesztés (ERFA) elemei és végül a fenntartható városfejlesztés ESZA+ tevékenységei.

Az érintett városok előzetes adatszolgáltatása és a felmerülő fejlesztési szándék alapján az alábbi ábra szerinti forrásmegosztásra jelentkezik megvalósítható fejlesztési igény.

7. ábra: Fenntartható városfejlesztés forrásmegoszlása

Fontos azonban megjegyezni, hogy az 1.2.1 Élhető települések felhívás kiemelt keretéből a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó városok területén is megvalósulhatnak fejlesztések, ezen városok részt vehetnek konzorciumi partnerként az adott projektekben. Ugyanígy az 1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése felhívás esetén is csatlakoznak konzorciumi partnerként a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések. Emellett a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság felhívás keretösszege magában foglalja Lenti város számára a gyógyfürdő energetikai fejlesztésére rendelkezésre álló elkülönített forráskeretet. A gyógyfürdők energetikai fejlesztésére szolgáló támogatási keret országosan a 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése felhívás megnövelt keretében jelentkezik. Mivel Zala megyében 4 gyógyfürdő került nyilvántartásba vételre, melyek közül Hévíz és Zalakaros zászlóshajó volta miatt csak GINOP Plusz keretében támogatható, Kehidakustány pedig nem állami/önkormányzati fenntartású, hanem magántulajdonban álló létesítmény, így a felhívás keretében kizárólag a Lentiben működő gyógyfürdő fejlesztése támogatható, a „Városi Gyógyfürdő és Strand Lenti” elnevezésű gyógyfürdőt üzemeltető Lenti Város Önkormányzata jogosult pályázni. Mivel azonban Lenti a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések egyike, ezért ezen forrás a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság című sorra kerül tervezésre az ITP költségvetésében.

A városok és a megye fejlesztései közötti szinergiák érdekében a megyei önkormányzat és a városok közötti aktív kommunikációs kapcsolat valósul meg.

4.2. Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet

Zala megye balatoni térsége – amely egyben a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet nyugati területét fedi le – a megye turisztikai központja. A BKÜ területéhez összesen 38 zalai település tartozik, amelyek közül Keszthely és Hévíz a világörökségi várományos területek közé sorolt. A vendégforgalom alapján kiemelkedő jelentőségű Hévíz (amely Budapest után a legtöbb vendégéjszakát bonyolítja le az országban), továbbá Keszthely és a Balaton-part (első sorban Gyenesdiás, Vonyarcvashegy, Balatongyörök), mely az utóbbi évek során fokozódó népszerűségnek örvend. A területen továbbá olyan turisztikailag frekvenciált helyek (pl. Zalakaros, Zalacsány) és természeti kincsek (pl. Kis-Balaton, Keszthelyi-hegység) találhatóak, amelyek fejlesztését komplex, térségfejlesztési szemlélet és a természetvédelmi szempontok figyelembevétele mellett célszerű megvalósítani. A dinamikusan fejlődő turisztikai térségek mellett a BKÜ területén, első sorban a parttól távolabbi területeken ugyanakkor a társadalmi felzárkóztatás problémáival is szembe kell nézni.

A BKÜ zalai területei a Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Program alapján nemcsak Zala megye számára jelent kiterjesztési lehetőséget, hanem a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzetben belül is kiemelkedő hangsúllyal bíró övezetet jelent. A Balatoni Kiemelt Üdülőkörzetben belül Keszthely városa az ERFA 11. cikke szerinti célterületnek minősül (így ebből a forráskeretből támogatásban nem részesülhet), a terület többi települése pedig az ITP útmutató alapján önálló fejlesztési célterületként került meghatározásra. Név szerint a következő települések tartoznak a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet fejlesztési célterülete alá: Alsópáhok; Balatongyörök; Balatonmagyaród; Bókaháza; Csapi; Csersegtomaj; Dióskál; Egeraracs; Esztergályhorváti; Felsőpáhok; Galambok; Garabonc; Gétye; Gyenesdiás; Hévíz; Karmacs; Nagyrada; Nemesbük; Rezi; Sármellék; Szentgyörgyvár; Vállus; Várvolgy; Vindornyafok; Vindornyalak; Vindornyaszőlős; Vonyarcvashegy; Zalaapáti; Zalacsány; Zalakaros; Zalakomár; Zalasabar; Zalasántó; Zalaszentmárton; Zalamerenye; Zalaújlak; Zalavár.

A BKÜ zalai területére, kifejezetten turisztikai fejlesztések megvalósítására az ITP 1,5 milliárd Forint TOP Plusz forrást különít el. A Balaton Kiemelt Térség Hosszútávú Fejlesztési Koncepciójának jövőképe a természetesség, a megújulóképeség, az egészség és a fenntarthatóság elveire épül. Az elkülönített forráskeret első sorban a Balatoni Kiemelt Térség Fejlesztési Koncepciójának 3. célját (*Vonzó természeti*

és épített környezeti feltételeket és magas színvonalú szolgáltatásokat biztosítson a térséget felkeresők számára, melynek eredményeként növekedjen a Balaton térségébe látogató turisták tartózkodási ideje, attrakciókhoz kapcsolódó költségekben és szolgáltatásvásárlásban megmutatkozó elégedettsége.) támogatja. A Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programjának 6. turizmusfejlesztést célzó prioritásával van összhangban. A prioritás keretében megvalósítandó főbb releváns, Zala megyei önkormányzatokat érintő fejlesztések a következők:

- Kulturális vonzerők fejlesztése (különösen a Veszprém-Balaton EKF 2023 programhoz kapcsolódó kulturális attrakciófejlesztések, térségi jelentőségű kulturális örökségértékek fejlesztése)
- Kulturális rendezvények támogatása
- Strandok fejlesztése (első sorban klímaadaptációs fejlesztések)
- Kerékpáros turisztikai fejlesztések (infrastruktúra fejlesztése)
- Geo- és ökoturizmus, falusi turizmus
- Vitorlázás, vízi sportok (eszköz és infrastruktúra fejlesztése)
- Gyógyturizmus komplex fejlesztése
- Horgászturizmus
- Vadászturizmus
- Térségi turisztikai menedzsment fejlesztése

Mindemellett a kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések forrásfelhasználási mód keretében a Magyar Közút Nonprofit Zrt. saját forráskeretéből 1,647 Mrd Ft-ot az Irányító Hatóság Útmutatása szerint kizárólag a BKÜ területén lehet felhasználni.

Ezen felül a térség települései fejlesztési forrásokra pályázhatnak a 7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztési célja keretében is. Ennek oka, hogy a térség nem Balaton parti települései között több olyan mikro-régió található, amely komplex társadalmi-gazdasági kihívásokkal (pl. előnytelen demográfiai, képzettségi, foglalkoztatási, jövedelmi helyzet, az elmaradott infrastrukturális ellátottság, a rossz közösségi közlekedési viszonyok) néznek szembe, ezzel veszélyeztetve a terület harmonikus fejlődését.

4.3.7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztése

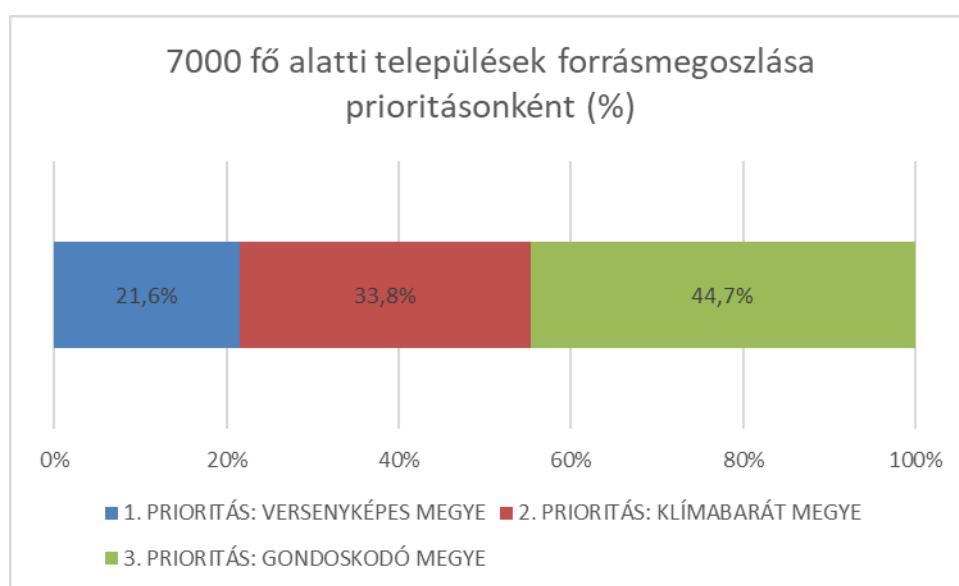
ITP útmutató alapján *fejlesztési célterület* típusú forrásfelhasználási mód a 7000 fő lakosságszám alatti települések (ld. az ITP mellékletét képező településlista) fejlesztése.

Ezen települési kör egy része egybeesik a 290/2014. (XI. 26.), illetve a 105/2015. (IV. 23.) számú kormányrendelet hatálya alapján kedvezményezett Zala megyei járás, illetve települések közé – de ennél a körnél tágabb módon határozza meg a fejlesztési célját. Ennek oka, hogy Zala megye aprófalvas jellegéből fakadóan több, belső perifériális térséggel bír, amelyek ugyanakkor nem feltétlen alkotnak egy közös földrajzi egységet. A 7000 fő lakosságszám alatti települések közös kezelése biztosítja, hogy a forrásleltárban megvalósulhasson nagyobb fokú rugalmasság. A célterület településeinek döntő többsége ugyanis a Magyar Falu Programra is jogosult (5000 fő lakosságszám alatti település). A települések így maguk dönthetik el, hogy milyen (hazai, vagy uniós) forrásokra pályáznának inkább, források szűkösebb lehatárolása a települések mozgásterét csökkentené. A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód négy városa kivételével minden zalai település a 7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztési célterülete alá tartozik.

Zala megye a 7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztésére 7,602 milliárd forint fejlesztési forráskeretet különített el, amelyből első sorban önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, helyi humán fejlesztések, helyi és térségi turizmusfejlesztés, gyermeknevelést támogató, illetve egészségügyi közszolgáltatást biztosító infrastrukturális fejlesztések, valamint belterületi útfejlesztés.

Jelentős települési fejlesztési igény jelentkezik a belterületi utak megújítására, ugyanakkor a megyei belső forrásfelosztás egyelőre nem teszi lehetővé nagyobb forráskeret biztosítását. Visszahulló támogatásokból és ESZA-ERFA belső átcsoportosításokkal a megyében erre a célra 3 milliárd forint forráskeret lenne szükséges. Zala megyében az önkormányzati utak hossza 2003 km. Ebből 1352 km kiépített, amely 297 km-en megfelelő állapotú, 809 km-en kopóréteg felújítása szükséges és 246 km szorul teljes körű felújításra. Új pályaszerkezet építése 651 km-en szükséges, ezen hossz jelenleg kiépítetlen. Szakértői becslés alapján Zala megyei belterületi önkormányzati úthálózat felújításához közel bruttó 100 Mrd Ft pénzügyi forrás lenne szükséges.

8. ábra: 7000 fő alatti települések forrásmegoszlása

3. táblázat: 7000 fő alatti települések forrásmegoszlása TOP Plusz intézkedések szerint

Intézkedés	Forráskeret (Ft)
1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	1 000 000 000
1.2.3 Belterületi utak fejlesztése <i>fejlesztési igény: 3 000 000 000</i>	639 500 000
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	1 639 500 000
2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	2 568 000 000
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	2 568 000 000
3.1.3 Helyi humán fejlesztések	2 624 856 184
3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése, ebből	300 000 000
<i>Bölcsődei fejlesztés</i>	100 000 000
<i>Óvodai fejlesztés</i>	200 000 000
3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése, ebből	469 750 000

	<i>Egészségügyi alap-és szakrendelés</i>	<i>469 750 000</i>
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE		3 394 606 184
ÖSSZESEN		7 602 106 184

A TOP_PLUSZ-2.1.1-21-ZA1 az önkormányzati épületek energiahatékonysági fejlesztése c. felhívásra a 2022. január 14-én zárult 1. szakaszban Zala megyében maradványösszeg keletkezett, amelyet egy újabb, második körben ugyanezen felhíváson kíván a megye meghirdetni (határidő 2022. 04. 19.).

4.4. Kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések

A TOP Plusz lehetőséget ad arra, hogy kiemelt kedvezményezettek fejlesztési elképzelései is megvalósíthatók legyenek a megyében. A Zala Megyei Önkormányzat a 2014-2020-as tervezési időszakban sikerrel látott el fejlesztési feladatokat. A 2021-2027-es időszakban két kiemelt program megvalósítását vállalja magára az önkormányzat: a foglalkoztatási paktum pályázat és a Zala Kétkeréken programok folytatását.

Foglalkoztatási paktum. A 2014-2020-as időszakban a foglalkoztatási paktum kétszintű rendszerben került megvalósításra: területi és megyei paktumok egymást segítve, párhuzamosan végezték munkájukat. Mind a megyei és területi paktumok egyaránt sikeresek voltak: túlteljesítettek a vállalt indikátorok tekintetében, úgy, hogy a rendelkezésre álló keretösszeg és az elvárt indikátorok is emelkedtek a támogatási időszak során. A 2021-2027-es támogatási időszakban a megye az ESZA forráskereteiből 3,892 milliárd forintot kíván a foglalkoztatási paktum megvalósítására fordítani.

A foglalkoztatási paktum pályázat keretében lehetőség nyílik továbbá olyan helyi identitásképző tevékenységekre, amelyek hozzájárulnak Zala megye társadalmi-gazdasági összetartásának erősítéséhez (pl. helyi termék program, befektetés-ösztönzés), így a projekt egyszerre erősíti a társadalmi integrációt és - felzárkózást. A foglalkoztatási paktum pályázat az ITP-ben rögzített rendelkezésre álló keretösszegnek megfelelően 2022. márciusában támogatásra került.

Zala Kétkeréken. A kerékpáros fejlesztések tekintetében a megye folytatni kívánja a Zala Kétkeréken Programját, amely turisztikai és hivatásforgalmi kerékpárutak fejlesztését célozza a megyében, összehangolt fejlesztések keretében. A Zala Kétkeréken pályázat a 2014-2020-as időszakban hozzájárult az Eurovelo 13 és 14 hálózatokhoz való kapcsolódáshoz. A fejlesztés során összesen 12 szakaszon jön létre új kerékpárút a következő településeken, illetve települések között:

- Kisrécse és Zalasárszeg településeken
- Sármellék és Zalaszentgrót településeken
- Lenti, Kerkateskánd, Szécsisziget, Csömödér településeken
- Lenti és Rédics között
- Lenti városában
- Egeraracsa, Esztergályhorváti, Zalasabar, Zalaszentmárton Község
- Nagyrécse, Nagybakónak és Újudvar településeken
- Keszthely, Hévíz, Czerszegtomaj, és Hahót településeken
- Zalasárszeg és Galambok között
- Keszthely városában
- Kerkateskánd, Lovászi, Tornyiszentmiklós településeken

A Zala Kétkeréken kiemelt projektként való kezelését indokolja, hogy a kerékpárutak esetében a hálózati jellegű fejlesztések erősítik az aktív turisztikai identitást és potenciált. Ezzel párhuzamosan a

megye által megvalósított fejlesztések hatékonyan tudják pótolni az infrastrukturális hiányosságokkal rendelkező szakaszok fejlesztését, komplex hivatásforgalmi közlekedési hálózatba szervezve azokat. Az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ támogatásából 10, még jelenleg hiányzó szakaszra készülnek a tervdokumentációk a következő ciklus fejlesztéseinek előkészítése keretében. A Zala Kétkeréken programra a megye 5 milliárd forintot kíván fordítani a 2021-2027-es tervezési időszakban. Az elkülönített keretösszegre 2022. február 28-ig 6 db pályázatot nyújtott be a Zala Megyei Önkormányzat.

A **Magyar Közút Nonprofit Zrt.** a 2021-2027-es időszakban a TOP Plusz alapján minden megyében a közúti fejlesztések kiemelt kedvezményezettje lesz. Zala megye 8,371 milliárd forintot kíván közúti fejlesztésekre fordítani. A közútfejlesztések indokoltságát mutatja, hogy a Magyar Közút Zrt. kezelésében lévő országos közúthálózatának hossza Zala megyében a megyék közötti összehasonlításban az 5. leghosszabb. Az utak állapota 81,5%-ban, a főhálózat tekintetében viszont már csak 53,7%-ban jó, ami viszont a megyék között az egyik legalacsonyabb értéket jelenti⁴.

Az ITP-ben eredetileg tervezett 6,724 Mrd forint közútfejlesztési keret 2022. február végéig lekötésre került. Ezen felül keretemeléssel a Magyar Közút Nonprofit Zrt., mint kiemelt kedvezményezett további 1,647 Mrd forint forráslekötésre jogosult, amit kizárólag a BKÜ területén lehet felhasználni.

A **Tankerületek**, mint kiemelt kedvezményezettek számára a 3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése című Felhívás keretében átcsoportosításra került 2,027 Mrd Ft forráskeret a 3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések, valamint a 3.1.3 Helyi humán fejlesztések Felhívások korábban tervezett keretéből. A tankerületek a fenntartói a köznevelési intézményeken kívül a kormányzat által fejleszteni kívánt pedagógiai szakszolgálatoknak is, így a fejlesztési források e területen is felhasználhatóvá válnak. A fenti köznevelési infrastruktúra fejlesztési célokra további 0,507 Mrd Ft forráskeret emelés történt a 3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra Felhívás keretére, melyet célzottan Zalaegerszeg Megyei Jogú Város használhat fel. Ezen forrás mind a megyei jogú városok, mind azok területén kívül található pedagógiai szakszolgálatok (székhely és tagintézmények) fejlesztését magába foglalja.

Fontos továbbá kiemelni, hogy a TOP+ Irányító Hatóság által 2021. decemberében végrehajtott forrásátcsoportosítás eredményeként a Zala Megyei Önkormányzat változatlanul igényt tart a 3.3.4 köznevelési infrastruktúra fejlesztése soron - mint ERFA fejlesztés forrás – arra a 193 millió Ft fejlesztési forrásra, mely a 1086/2022. (II.23.) Kormány határozatban már ESZA forrásként került rögzítésre. Ezen 193 millió Ft-ot a megyében működő közoktatási intézmények fejlesztésére kívánja ERFA forrásként felhasználni az önkormányzat.

4.5. Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése

A TOP Plusz keretében lehetőség van a megye számára kiemelt ágazat, fejlesztési cél forrásfelhasználási mód kijelölésére. Zala megyében a gazdag természeti adottságokra és a már meglévő turisztikai potenciálra építve kiemelt jelentősége van az aktív turizmusnak a jövőbeni turisztikai fejlesztések között. A 2021-27-es programozási időszakban a TOP Plusz 1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése Felhívás keretében 2,076 Mrd Ft forrást kíván biztosítani e turisztikai ág beruházásainak támogatására.

⁴ 2019.12.31-ei adatok. Forrása: Magyar Közút Nonprofit Zrt. hivatalos adatközlése.

<https://internet.kozut.hu/kozerdeku-adatok/orszagos-kozuti-adatbank/az-allami-kozuthalozatrol/>

A fejlesztési cél az egész megyében felhasználható forrást jelent, azzal a kikötéssel, hogy a Felhívás keretében benyújtható támogatási kérelmek esetén a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések is csatlakozhatnak konzorciumi partnerként. Ebben az esetben a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések területén is valósulhatnak meg fejlesztések ezen forrásból.

4.6. Tervezett forráselosztás

A Zala Megyei Önkormányzat a korábbi időszak fejlesztési tapasztalatai, illetve a települési önkormányzatok által jelzett igények alapján a következő felhívásokra kíván forrást csoportosítani:

4. táblázat: Zala megyei forráselosztás és indoklás

1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	40,525 Mrd Ft
1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	-
Ipari park fejlesztésre a 2014-2020-as időszakban széles körben nyílt lehetőség, amellyel a megye önkormányzatai aktívan éltek is. Ennek köszönhetően a települések más jellegű fejlesztési tevékenységekre kívánnak nagyobb hangsúlyt fektetni. Fontos megjegyezni, hogy a foglalkoztatási paktum pályázat keretében lehetőség nyílik majd a befektetés-ösztönzésre, amely a már elkészült infrastrukturális fejlesztések kihasználtságának növelését célozza.	
1.1.2 Magyar közút (belterületi utak nélkül).	8,371 Mrd Ft
Zala megye a 2021-2027-es tervezési időszakban kiemelten kezeli a megyei utak, illetve a belterületi önkormányzati úthálózat megújításának célját. A települési önkormányzatok körében végzett igényfelmérés alapján a közútfejlesztés kiemelt hangsúlyt kapott, amely egyszerre szolgál települési élhetőségi, gazdaságfejlesztési, turizmusfejlesztési és társadalmi integrációs célokat. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. saját forráskeretéből 1,647 Mrd Ft-ot az Irányító Hatóság Útmutatása szerint kizárólag a BKÜ területén lehet felhasználni.	
1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	2,500 Mrd Ft
- A megyében kiemelt szerepet játszik a gyógy-, és az egészségturizmus. A Hévízgyógyfürdő és Szent András Reumakórház, a zalakarosi, a lenti és a kehidakustányi gyógyfürdő is kedvelt üdülőhely mind a belföldi és a külföldi turisták körében. Kiemelkedik turisztikai potenciáljával továbbá a zalai Balaton-part 4 települése (Balatongyörök, Vonyarcvashegy, Gyenesdiás, Keszthely), de mellettük a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet több kisebb települése is, a Balaton érintettsége okán, kedvelt utazási célpont. - A megye a fentieket figyelembe véve jelentős turisztikai forrásokat nyit meg a települések számára.	

1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	2,076 Mrd Ft
- A Területfejlesztési Konceptió alapján a Lenti-Hetés-Kerka és a „Murafölde” fejlesztési térségek területe a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia céljaival és horizontális elveivel összhangban egyaránt kiválóan alkalmas az aktív turizmusban rejlő potenciál magasabb szintű kiaknázására – első sorban a táji-természeti adottságai révén. - A megye a fentieket figyelembe véve az aktív turizmus területén is jelentős turisztikai forrásokat biztosít a települések számára. - Az 1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése felhívás kiemelt keretéből a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó városok területén is valósulhassanak meg fejlesztések, amennyiben ezen városok részt vesznek konzorciumi partnerként az adott projektekben. A keretösszeg kizárólag megyei szinten standard eljárásrendben kerülhet felhasználásra.	
1.2.1 Élhető települések / ebből kerékpárutak fejlesztése	5,000 Mrd Ft
- A kerékpárutak fejlesztése a megye aktív turisztikai arculatának fejlesztésében kiemelt szerepet kap. A Zala Kétkeréken programon belül, a fejlesztések összehangolása mellett a Zala Megyei Önkormányzat valósítja meg a kerékpárutak fejlesztését, amely egyszerre több település fejlesztéséhez is hozzájárul. - Csapadékvíz elvezetési projektek fejlesztésére a 2014-2020-as időszakban nagy igény volt: az eredeti forráskeret ebben az időszakban két alkalommal is megemelésre került. Önállóan csapadékvíz-elvezetés fejlesztésére így a megye nem tervez forrást, viszont a belterületi utak megújítása során – szükség esetén – megvalósulhatnak ilyen irányú fejlesztések. - Zöld infrastruktúra fejlesztése területén szintén nem tervez kiírást megjelentetni Zala megye. Ennek oka, hogy az ilyen jellegű fejlesztések első sorban a városokban jellemzőek, viszont a 7000 fő lakosságszám feletti települések a fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módba kerültek. - Az 1.2.1 Élhető települések felhívás kiemelt keretéből a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó városok területén is valósulhatnak meg fejlesztések, ezen városok részt vehetnek konzorciumi partnerként az adott projektekben.	
1.2.2 Szociális városrehabilitáció (ERFA)	-
A szociális városrehabilitáció komplex fejlesztési elképzelése a 2014-2020-as időszakban nem hozott eredményt a megyében: minden támogatott település visszaadta az erre irányuló pályázatát. Ezzel párhuzamosan a fenntartható városfejlesztés kategóriába kerül a megye 4 legnagyobb települése, a szociális városrehabilitációs támogatásoknak pedig a 7000 fő lélekszám alatti településeken nem keresett fejlesztési eszköz.	
1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	0,640 Mrd Ft
- Zala megyében az önkormányzati utak hossza 2003 km. Ebből 1352 km kiépített, amely 297 km-en megfelelő állapotú, 809 km-en kopórétteg felújítása szükséges és 246 km szorul teljes körű felújításra. Új pályaszerkezet építése 651 km-en szükséges, ezen hossz jelenleg kiépítetlen. - Szakértői becslés alapján Zala megyei belterületi önkormányzati úthálózat felújításához közel bruttó 100 Mrd Ft pénzügyi forrás lenne szükséges. Ekkora forrásösszeg nyilvánvalóan nem áll rendelkezésre, ugyanakkor mutatja a települési igények súlyát. A megyei belső forrásfelosztás egyelőre nem teszi lehetővé nagyobb forráskeret biztosítását. Visszahulló támogatásokból és ESZA ERFA belső átcsoportosításokkal a megyében erre a célra 3 milliárd forint forráskeret lenne szükséges.	

1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	0,320 Mrd Ft
A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módba sorolt településeknek fenntartható városfejlesztési stratégiát kell készíteniük és csak az abban meghatározott és a stratégiával elfogadott projektek támogathatóak a TOP Plusz program keretében e települések esetében.	
1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	21,618 Mrd Ft
Mivel a megye lakosságának nagyjából fele a fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módba sorolt településeken lakik, illetve ezek a települések nyújtják az emelt szintű közszolgáltatásokat (pl. egészségügyi szakellátás, közép- és felsőoktatás stb.), így indokolt, hogy a megyei forráskeret legalább felérő a települések rendelkezessenek.	
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	6,615 Mrd Ft
2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	2,568 Mrd Ft
- A korábbi időszakban is számos energia-hatékonysági projekt valósult meg a megyében, de ezen fejlesztésekre továbbra is jelentős igény mutatkozik: a települések a projektgyűjtés időszakában összesen több, mint 13 milliárd forint értékben jeleztek igényt ilyen jellegű projektekre. - A TOP_PLUSZ-2.1.1-21-ZA1 az önkormányzati épületek energiahatékonysági fejlesztése c. felhívásra a 2022. január 14-én zárult 1. szakaszban Zala megyében maradványösszeg keletkezett, amelyet egy újabb, második körben ugyanezen felhíváson kíván a megye meghirdetni (határidő 2022. 04. 19.).	
2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	4,047 Mrd Ft
- A fenntartható városfejlesztési forrásfelhasználási mód települései a fejlesztési forrásaik 13,3 százalékát tervezik a klímabarát megye prioritási tengelye mentén lekötni. A fejlesztések komplex projektek részeként is megvalósulhatnak. - A 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság felhívás keretösszege magában foglalja Lenti város számára a gyógyfürdő energetikai fejlesztésére rendelkezésre álló 1,647 Mrd Ft elkülönített forráskeretet. A gyógyfürdők energetikai fejlesztésére szolgáló támogatási keret országosan a 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése felhívás megnövelt keretében jelentkezik. Zala megyében 4 gyógyfürdő került nyilvántartásba vételre, melyek közül Hévíz és Zalakaros zászlóshajó volta miatt csak GINOP Plusz keretében támogatható, Kehidakustány pedig nem állami/önkormányzati fenntartású, hanem magántulajdonban álló létesítmény, így a felhívás keretében kizárólag a Lentiben működő gyógyfürdő fejlesztése támogatható, a „Városi Gyógyfürdő és Strand Lenti” elnevezésű gyógyfürdőt üzemeltető Lenti Város Önkormányzata jogosult pályázni. Mivel Lenti a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések egyike, ezért ezen forrás a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság című sorra kerül tervezésre az ITP költségvetésében.	
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	14,182 Mrd Ft
3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3,892 Mrd Ft
Kiemelt szerepet kap a megyében a foglalkoztatási paktum pályázat megvalósítása. Az ESZA források a paktum pályázatban egyszerre szolgálnak társadalmi integrációs, társadalmi kohéziós és gazdaságfejlesztési célokat, ami így a források minél nagyobb hatékonyságú hasznosulásához is hozzájárul.	

3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA)	-
A szociális városrehabilitáció komplex fejlesztési elképzelése a 2014-2020-as időszakban nem hozott eredményt a megyében: minden támogatott település visszaadta az erre irányuló pályázatát. Ezzel párhuzamosan a fenntartható városfejlesztés kategóriába kerül a megye 4 legnagyobb települése, a szociális városrehabilitációs támogatásoknak pedig a 7000 fő lélekszám alatti településeken nem keresett fejlesztési eszköz.	
3.1.3 Helyi humán fejlesztések	2,625 Mrd Ft
A települési közösségfejlesztési tevékenységek keretében széleskörű a támogatható tevékenységek köre, amely így a különböző adottságú és igényű települések számára lehetővé teszi a források rugalmas felhasználását. Zala megyében hagyományosan aktívak a civil szervezetek. A kistelepülési szervezetek a település fennmaradásáért, fejlesztésért a közösség építése érdekében fejtik ki tevékenységüket.	
3.2.1 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	0,900 Mrd Ft
A fenntartható városfejlesztési forrásfelhasználási mód települései a fejlesztési forrásaik mintegy 3 százalékát tervezik területi humán fejlesztésekre fordítani. Fontos megjegyezni ugyanakkor, hogy a foglalkoztatási paktum működési területe az egész megyére kiterjed majd, így ESZA+ jellegű források a fenntartható városok területén ebben a módban is felhasználásra kerülnek.	
3.3.1 Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	0,300 Mrd Ft
Óvodai és bölcsődei fejlesztésre széleskörű források álltak rendelkezésre a 2014-2020-as időszakban, továbbá a Magyar Falu Program keretéből is sikerrel pályáztak a kisgyermeknevelést támogató infrastruktúra-fejlesztésre a települések (pl. épület-felújítás, játszótér fejlesztés, tornaszoba fejlesztés, eszközbeszerzés). A következő időszakra ezért a korábbinál kisebb forrásokat tervez a megye a TOP Plusz keretéből.	
3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése / ebből egészségügyi alap- és szakrendelés	0,470 Mrd Ft
- Egészségügyi fejlesztésekre széles körben volt lehetőség a Magyar Falu Program keretéből, amelyekre a megye települései aktívan pályáztak is: 11 önkormányzat rendelője tudott megújulni. Tekintve ugyanakkor, hogy a megyében 258 település van, amelyek nagy részében van orvosi rendelő, így a megyei igények jelentősnek mondhatók. - A szociális alapellátási intézmények fejlesztésére a Magyar Falu Program keretéből, illetve a 2014-2020-as időszakban széleskörű források álltak és állnak rendelkezésre, így a települések ezen fejlesztéseiket jellemzően már megvalósították. A szociális alapellátás intézménye többnyire nem önálló infrastruktúrával rendelkezik.	
3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra	3,968 Mrd Ft
A fenntartható városfejlesztés városaiban a helyi térségi közszolgáltatások iránt 3,968 Mrd forint összegben jelentkezik forrásigény – tekintettel a rendelkezésre álló forráskeret nagyságára és a 2014-2020-as időszakban megvalósított fejlesztésekre. A tématerületre a Pénzügyminisztérium által javasolt 5,4 milliárd forint keretösszeg további részét az 1.3-as felhívásra kívánja a megye csoportosítani, mivel ezen fejlesztésekre többszörös forrásigény mutatkozik a városok részéről az előzetes igényfelmérés alapján. E keretből 0,507 Mrd Ft összeget célzottan Zalaegerszeg Megyei Jogú Város használhat fel, ezen forrás mind a megyei jogú városok, mind azok területén kívül található pedagógiai szakszolgálatok (székhely és tagintézmények) fejlesztését foglalja magába.	

3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	2,027 Mrd Ft
• A köznevelési intézmények fejlesztéseire a korábbi időszakban nem volt lehetőség, ezért önálló forrás tervezése erre a célra indokolt. Magyar Falu Programból erre a célra is 15 település pályázott már sikerrel, de további igény is jelentkezik a települések körében. • A Tankerületek, mint kiemelt kedvezményezettek számára a 3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése című felhívás keretében átcsoportosításra került 2,027 Mrd Ft forráskeret a 3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések, valamint a 3.1.3 Helyi humán fejlesztések felhívások korábban tervezett keretéből.	

Az egyes forrásfelhasználási módra allokált fejlesztési keretösszegeket a következő, 5. számú táblázat tartalmazza.

5. táblázat: TOP Plusz forrásösszesítő, Zala megye

Prioritás	Prioritás keretszáma (Ft)	Intézkedés	Intézkedés forrásköre (Ft)	Felhívás	Felhívás/Térművelési forrásköre (Ft)	Forrásfelhasználási mód I. (Fenntartható városfejlesztés) keretszáma (Ft)	Forrásfelhasználási mód (fejlesztési célterület - BKÜ) II. keretszáma (Ft)	Forrásfelhasználási mód (fejlesztési célterület - 7000 fő lakosságát alatti valamennyi település) III. keretszáma (Ft)	Forrásfelhasználási mód (kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések) IV. keretszáma (Ft)	Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése forrásfelhasználási mód V. keretszáma (Ft)	Forrásfelhasználási módok keretszáma összesen (Ft) (Meg kell egyeznie az "F" oszlop adataival)
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	40 524 662 470	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	12 946 914 736	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	-	-	-	-	-	-	-
				1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	8 371 393 264	-	-	-	8 371 393 264	-	8 371 393 264
				1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	2 500 000 000	-	1 500 000 000	1 000 000 000	-	-	2 500 000 000
				1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	2 075 521 472	-	-	-	-	2 075 521 472	2 075 521 472
				1.1 Összesen	12 946 914 736	1 500 000 000	1 000 000 000	-	8 371 393 264	2 075 521 472	12 946 914 736
				1.2 Élhető települések	5 000 000 000	-	-	-	5 000 000 000	-	5 000 000 000
		1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	5 639 500 000	Ebből: Zöld infrastruktúra fejlesztése	-	-	-	-	-	-	-
				Csapatkút	-	-	-	-	-	-	-
				Kerekpárút	5 000 000 000	-	-	-	5 000 000 000	-	5 000 000 000
				1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	-	-	-	-	-	-	-
				1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	639 500 000	-	639 500 000	-	-	-	639 500 000
				1.2 Összesen:	5 639 500 000	-	639 500 000	5 000 000 000	-	-	5 639 500 000
		1.3 Fenntartható városfejlesztés	21 938 247 734	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	320 000 000	320 000 000	-	-	-	-	320 000 000
				1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (1. prioritás ERFA projektek)	21 618 247 734	21 618 247 734	-	-	-	-	21 618 247 734
				1.3 Összesen	21 938 247 734	21 938 247 734	-	-	-	-	21 938 247 734
				2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	2 568 239 264	-	-	2 568 239 264	-	-	2 568 239 264
2. PRIORITÁS: KLIMABARÁT MEGYE	6 615 239 264	2.1 Klimabarát megye	6 615 239 264	2.1.2 Fenntartható energiatárhelyesség	4 047 000 000	-	-	-	-	-	4 047 000 000
				2.1 Összesen	6 615 239 264	4 047 000 000	-	2 568 239 264	-	-	6 615 239 264
				3.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3 892 143 816	-	-	-	3 892 143 816	-	3 892 143 816
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	14 182 252 266	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemek)	6 517 000 000	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	-	-	-	-	-	-	-
				3.1.3 Helyi humán fejlesztések	2 624 856 184	-	-	2 624 856 184	-	-	2 624 856 184
				3.1 Összesen	6 517 000 000	-	-	2 624 856 184	3 892 143 816	-	6 517 000 000
		3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemek)	900 000 000	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	900 000 000	900 000 000	-	-	-	-	900 000 000
				3.2 Összesen	900 000 000	900 000 000	-	-	-	-	900 000 000
		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	6 765 252 266	3.3.1 Gyermekevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	300 000 000	-	300 000 000	-	-	-	300 000 000
				Bálsódei fejlesztés	100 000 000	-	-	100 000 000	-	-	100 000 000
				Óvodai fejlesztés	200 000 000	-	-	200 000 000	-	-	200 000 000
				3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	469 750 000	-	-	469 750 000	-	-	469 750 000
				Egészségügyi alap- és szakrendelés	469 750 000	-	-	469 750 000	-	-	469 750 000
				Szociális alapszolgáltatás	-	-	-	-	-	-	-
				3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra	3 968 502 266	3 968 502 266	-	-	-	-	3 968 502 266
				3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	2 027 000 000	-	-	-	2 027 000 000	-	2 027 000 000
				3.3 Összesen:	6 765 252 266	3 968 502 266	-	769 750 000	2 027 000 000	-	6 765 252 266

5. Projektkiválasztás és településdifferenciálás

A településdifferenciálás eszköze az egyes térségeken, illetve forrásfelhasználási módokon belüli projektkiválasztást segíti elő. A források korlátozott rendelkezésre állása nem képes minden megyei település igényét valamennyi, az OP által támogatható területen kielégíteni. Ezért bizonyos fejlesztések előnyben részesítésére van szükség. Erre az ITP útmutató nem rögzített kötelezően alkalmazandó vizsgálati szempontokat, csak javaslatokat adott arra vonatkozóan, hogyan gondoskodhat a területi szereplő a differenciálás kialakításáról. Zala megyében a javasolt szempontok közül a lakó és állandó népesség számával kifejezett lakosság aránya, valamint az úgynevezett „hiánylisták” nyújthatnak támpontot a tipizálás során. Fontos, hogy ezek a fent ismertetett differenciálási formák nem a pályázat jogosultságát határozzák meg, hanem a támogatási kérelmek közötti sorrendet azonos értékelői pontszám esetén. A megyék alátámasztott módon, saját hatáskörben határozhatják meg azokat a szempontokat, amelyeket érvényesíteni kívánnak a kiválasztás során.

Differenciálásra értelemszerűen akkor kerülhet sor, amennyiben a megye az adott konstrukcióra rendelkezik forráskerettel.

A fentiek alapján Zala megye az alábbi differenciálást kívánja érvényesíteni a támogatási kérelmek értékelése során.

1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése

Tekintettel arra, hogy ezen felhívásra kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztésként egyedül a Magyar Közút Nonprofit Zrt. nyújthat be támogatási kérelmet, differenciálás alkalmazása nem szükséges. Ugyanakkor a Magyar Közút Nonprofit Zrt. saját forráskeretéből 1,647 Mrd Ft-ot az Irányító Hatóság Útmutatása szerint kizárólag a BKÜ területén lehet felhasználni.

1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés

A felhívás tekintetében két forrásfelhasználási mód került meghatározásra.

A II. forrásfelhasználási módon (BKÜ) rendelkezésre álló forrásra tekintettel elsősorban azok az erős turisztikai attrakcióval és felépített desztinációval rendelkező települések előnyben részesítése indokolt, amelyek a turizmus minőségének fejlesztése révén tovább növelhetik vonzerejüket.

Azonos pontszám esetén a II. forrásfelhasználási mód esetén az 1000 fő feletti települések részesítendőek előnyben.

A III. forrásfelhasználási mód (7000 fő lakosságszám alatti valamennyi település) forrása vonatkozásában biztosítani kívánjuk, hogy a kisebb településeknek is lehetőségük nyíljon kisebb volumenű, de helyben jelentős fejlesztések végrehajtására, amely által a vidék lakosságának életkörülményei javulnak, és ezzel összefüggésben növekszik az érintett települések népességmegtartó ereje.

Azonos pontszám esetén a III. forrásfelhasználási mód tekintetében az 1000 fő alatti települések részesítendőek előnyben.

1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése

A Felhívás önálló forrásfelhasználási mód meghatározásával Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése keretében valósul meg, ezért differenciálás megállapítására nem került sor.

1.2.1 Élhető települések (kerékpárút)

A felhívásra kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztésként kizárólag a Zala Megyei Önkormányzat nyújthat be támogatási kérelmet, ezért differenciálás alkalmazása nem szükséges.

1.2.3 Belterületi utak fejlesztése

Ahogy az az ITP-ben már szerepelt, de jelentősége miatt e helyen is hivatkozásra kerül: Zala megyében az önkormányzati utak hossza 2003 km. Ebből 1352 km kiépített, amely 297 km-en megfelelő állapotú, 809 km-en kopóréteg felújítása szükséges és 246 km szorul teljes körű felújításra. Új pályaszerkezet építése 651 km-en szükséges, ezen hossz jelenleg kiépítetlen. A Magyar Közút NZrt. szakértői becslése alapján a Zala megyei belterületi önkormányzati úthálózat felújításához közel bruttó 100 Mrd Ft pénzügyi forrás lenne szükséges. Ezzel szemben 640 millió Ft áll rendelkezésre a 2021-2027-es időszakban erre a célra. Ehhez további anyagi eszközöket állami forrás és a Magyar Falu Programból pályázható források nyújthatnak.

Azonos pontszám esetén a Magyar Közút NZrt. által szakmailag indokolható, és támogatott fejlesztések részesítendőek előnyben.

2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

Az előző időszakokkal közel azonos mértékű forrás áll rendelkezésre ezen konstrukcióban. A felhívás tekintetében a várható fejlesztési igényeket tekintve lakosságszám szerinti prioritizálás nem lehetséges, ezért a hiány szempontja mentén kívánjuk előnyben részesíteni azon projekteket, amelyek olyan épület energetikai fejlesztését célozzák, amely a 2014-2020-as időszakban sem uniós, sem hazai forrásból nem részesült energetikai célú fejlesztésben.

Azonos pontszám esetén a 2014-2020-as időszakban támogatásban nem részesült épületekre benyújtott fejlesztések részesítendőek előnyben.

2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság

A 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság felhívás keretösszege magában foglalja Lenti város számára a gyógyfürdő energetikai fejlesztésére rendelkezésre álló 1,647 Mrd Ft elkülönített forráskeretet. A gyógyfürdők energetikai fejlesztésére szolgáló támogatási keret országosan a 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése felhívás megnövelt keretében jelentkezik. Zala megyében 4 gyógyfürdő került nyilvántartásba vételre, melyek közül Hévíz és Zalakaros zászlóshajó volta miatt csak GINOP Plusz keretében támogatható, Kehidakustány pedig nem állami/önkormányzati fenntartású, hanem magántulajdonban álló létesítmény, így a felhívás keretében kizárólag a Lentiben működő gyógyfürdő fejlesztése támogatható, a „Városi Gyógyfürdő és Strand Lenti” elnevezésű gyógyfürdőt üzemeltető Lenti Város Önkormányzata jogosult pályázni. Mivel azonban Lenti a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések egyike, ezért ezen forrás a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság című sorra kerül tervezésre az ITP költségvetésében.

3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések

A felhívásra kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztésként kizárólag a Zala Megyei Önkormányzat nyújthat be támogatási kérelmet, ezért differenciálás megállapítására nem került sor.

3.1.3 Helyi humán fejlesztések

Zala megye aprófalvas településszerkezetére, településeinek korösszetételére és a kisebb falvakból való elvándorlás megállítása tekintettel indokolt, hogy a vidék népességmegtartó erejének erősítésére fókuszálva a kisebb, 1000 fő lakosságszám alatti települések részesüljenek előnyben a projektkiválasztás során.

Azonos pontszám esetén az 1000 fő alatti települések részesítendőek előnyben.

3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése

A differenciálásnak a területi szereplő a 700 fő lakosságszám feletti települések előnyben részesítésével kíván eleget tenni a bölcsőde és az óvodafejlesztésre irányuló támogatási kérelmek vonatkozásában, hiszen bölcsődefejlesztési területen az IH által rendelkezésre bocsátott szakpolitikai tájékoztatás alapján is ezen települések vonatkozásában jelenik meg fejlesztési igény és az óvodafejlesztésre is olyan alacsony a rendelkezésre álló forrás, hogy előnyben részesítés nehezen alkalmazható.

Azonos pontszám esetén a bölcsőde és az óvodafejlesztésre irányuló támogatási kérelmek esetében a 700 fő feletti települések részesítendőek előnyben.

3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése

Zala megye ezen felhívás keretében csak az egészségügyi tématerületre allokált forrást, hogy elkerülje a források teljes szétaprózódását. Zalában közel 200 háziorvosi szolgálat működik és jellemzően a városokban jelennek meg a szakellátási szolgáltatások. Így a lakosságszám szerint differenciálás nem alkalmazható. Miután az előző ciklusban közel 900 millió Ft TOP forrás és 2020-ban közel 300 millió Ft Magyar Falu Program forrás állt rendelkezésre ezen célból, a támogatások összege meghaladta az 1 milliárd Ft-ot. Ezen felhívás esetén így szintén a hiány szempontja mentén kívánjuk előnyben részesíteni azon projekteket, amelyek olyan egészségügyi szolgáltatás fejlesztését célozzák, amelyek a 2014-2020-as időszakban sem uniós sem hazai forrásból nem részesültek fejlesztési forrásból.

Azonos pontszám esetén a 2014-2020-as időszakban támogatásban nem részesült egészségügyi szolgáltatás fejlesztésére benyújtott támogatási kérelmek részesítendőek előnyben.

3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra

A Felhívás keretéből 0,507 Mrd Ft összeget célzottan Zalaegerszeg Megyei Jogú Város használhat fel, ezen forrás mind a megyei jogú városok, mind azok területén kívül található pedagógiai szakszolgálatok (székhely és tagintézmények) fejlesztését foglalja magába.

3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése

A felhívásra kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztésként kizárólag a Tankerületek nyújthatnak be támogatási kérelmet, ezért differenciálás megállapítására nem került sor.

6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az ITP-vel

6.1. Megyei döntéshozatal bemutatása

A döntés-előkészítés folyamata

A 256/2021. (V.18.) kormányrendelet alapján a Zala Megyei Önkormányzat döntés-előkészítési tevékenysége kiterjed az ITP összeállítására, előzetes elfogadására és módosításának kezdeményezésére, a pályázati felhívások véleményezésére, a területi értékelési szempontok meghatározására, illetve a döntés-előkészítési tevékenysége során az Irányító Hatóságtól, a Közreműködő Szervezettől és a Kedvezményezettektől adatot és tájékoztatást kérhet.

A döntés-előkészítési tevékenység célja, hogy a tervezés során azonosított fejlesztési igények becsatornázhatók legyenek a támogatási rendszerbe és olyan megalapozott döntési javaslatok készüljenek, amelyek megfelelnek mind a megyei területi tervek elvárásainak, mind a pályázati felhívások előírásainak.

A döntés-előkészítési feladatot a Zala Megyei Önkormányzati Hivatal és annak elkülönült szervezeti egysége a Térségfejlesztési Osztály végzi. A szervezet kialakítása a személyi és szervezeti összeférhetetlenségi szabályok figyelembevételével történt. A tevékenység ellátásának felelőse a megyei jegyző.

A döntéshozatal folyamata

A 256/2021. (V.18.) kormányrendelet 117-131.§-i tartalmazzák a döntéshozatalra vonatkozó kötelező jogszabályi előírásokat. A megyei közgyűlés a közgyűlés elnökét delegálta a döntés-előkészítő bizottságba, gondoskodik helyetteséről, póttag személyében. A döntéshozatali folyamat során kiemelten érvényesülnek a kormányrendelet személyi és szervezeti összeférhetetlenségi szabályai. A Zala Megyei Közgyűlés döntése alapján a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz 1-3. prioritásaira vonatkozó támogatási kérelmeket Zala megye 2021-2027-es időszakra vonatkozó Integrált Területi Programjában meghatározott szempontok figyelembe vétele alapján támogatásra javasolja, és felhatalmazta a döntés-előkészítő bizottságban az általa delegált tagot/póttagot ezen döntés képviselésére. A kormányrendelet alapján csak az a támogatási kérelem támogatható, amelyet a területi szereplő képviselője is támogatásra javasolt a döntés-előkészítő bizottságban. A döntés-előkészítő bizottság összehívását, működését, tagjait az irányító hatóság által kiadott ügyrend tartalmazza. A döntés-előkészítő bizottság döntési javaslata alapján a döntést a program Irányító Hatósága hozza meg.

6.2. Területi Kiválasztási Kritériumok

A TOP Plusz keretében támogatható projektek – a 2014-2020-as tervezési időszakhoz hasonlóan – az Irányító Hatóság és a területi szereplők által kialakított kiválasztási szempontrendszer (TKR) mentén kerülnek értékelésre. Ennek értelmében az Irányító Hatóság határozza meg azokat a szakmai szempontokat, amelyek alapján a projektek meghatározott minimumot elérve teljesítik a támogathatóság szakmai színvonalát. Emellett a projektek a területi szereplők által, a megye szempontjából fontos kiválasztási kritériumok mentén is vizsgálatra kerülnek, így alakul ki az a projektkör, amelyek támogatásra javasolhatók.

6. táblázat: Zala megyei területi kiválasztási kritériumrendszere

Kritérium megnevezése		Tartalmi magyarázat
Irányító Hatóság által vizsgált kritériumok	Illeszkedés a TOP Plusz céljaihoz	A kiválasztási kritérium a TOP Plusz valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja.
	Szakmai indokoltság, megalapozottság	A kiválasztási kritérium legfőbb funkciója a beavatkozás indokoltságának vizsgálata. Ehhez a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy kellő kidolgozottságú helyzetelemzés, igényfelmérés értékelése szükséges. A legtöbb felhívás esetében lehetőség van a részletes projekttervezés támogató döntés utáni kidolgozására, azonban a benyújtott információknak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az indokoltság, szükségesség vizsgálható legyen. Vizsgálatra és ellenőrzésre kerül a projekt indikátorokhoz és egyéb szakmai mutatókhoz való hozzájárulása. A megalapozottság keretében vizsgálhatóak a felhívások egyedi, alapvető szakmai-műszaki elvárásainak való megfelelések.
	Fenntarthatóság, horizontális szempontok	A fenntarthatóság kiválasztási kritériumának célja, hogy a megvalósíthatóságon túl a későbbi működtetés feltételeit vizsgálja, kitérve különösen a műszaki, szakmai, társadalmi és pénzügyi dimenziókra is. A kritérium alatt kerülnek vizsgálatra az adott felhívás kapcsán releváns horizontális elvárások teljesítéséhez szükséges vállalások, nyilatkozatok. Ennek keretében a kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát is vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
	Költségvetés	A kiválasztási kritérium egyrészt vizsgálja a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfelelést (amennyiben releváns), valamint az általános és szakmai belső arányok betartását. Továbbá ezen fő szempont alatt kerül vizsgálatra, hogy az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), ill. az egyszerűsített költségelszámolási szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek.

Kritérium megnevezése		Tartalmi magyarázat
Megyei kiválasztási kritériumok	Illeszkedés Zala Megye Területfejlesztési Programjának céljaihoz	Alapvető kritérium, hogy a támogatási kérelmeknek illeszkednie kell a megye elfogadott területfejlesztési programjához, támogatni kell annak megvalósítását továbbá, hogy a projekt javaslatok járuljanak hozzá az adott témában megjelenített indikátorok eléréséhez.
	Hozzájárulás a belső területi kiegyenlítődéshez	A megyén belül a tapasztalható a térségek közötti fejlettségbeli különbségek, egyes területeken belül pedig magas a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság aránya. A kritérium a gazdasági és szociális különbségek kiegyenlítődsét támogatja. Ennek keretében a fejlesztésekkel szembeni elvárás, hogy azok járuljanak hozzá: ▪ a pályázó települési önkormányzatok költségvetési egyensúlyának fenntartásához; ▪ a településen a foglalkoztatási helyzet javulásához; ▪ a település népességmegtartó erejének növekedéséhez; ▪ a meglévő infrastrukturális és/ vagy szolgáltatási hiányosságok felszámolásához (kihasználtság). A pályázat mutassa be ezeket a hiányosságokat, illetve támassza alá adatokkal a fejlesztés várható kihasználtságát (pl. tervekkel, statisztikai adatokkal, szakértői becslés révén).
	Korábban megvalósult fejlesztésekhez való illeszkedés	A fejlesztések ne hozzanak létre párhuzamosságokat. Járuljanak hozzá a korábban megvalósult beruházásokhoz, programokhoz – így különösen a 2014-2020-as időszak során megvalósult fejlesztésekhez, illetve a Magyar Falu programhoz.

7. táblázat: Zala megyei TKR kritériumok kapcsolódása az ITP-hez

TKR Kritérium megnevezése (megyei)	TOP Plusz												
	1.1. Helyi gazdaságfejlesztés				1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások			2.1 Klimabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások		
	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, energiaközösségek	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése
Illeszkedés Zala Megye Területfejlesztési Programjának céljaihoz		X	X	X	X		X	X		X	X	X	X
Hozzájárulás a belső területi kiegyenlítődéshez		X	X	X	X		X	X		X	X	X	X
Korábban megvalósult fejlesztésekhez való illeszkedés		X	X	X	X		X	X		X	X	X	X

8. Monitoring és indikátorok

Az alábbiakban a Pénzügyminisztérium által megküldött indikátorok tervezett körét és javasolt megyei célértékét mutatjuk be, amelynek tartalma a 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozat alapján felülvizsgálatra kerül.

8. táblázat: Zala megye ITP indikátor célértékek

TOP Plusz prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegység	TOP Plusz célérték (2027)	IH által javasolt célérték (2027)
1. Versenyképes megye	RCO01 - Támogatott vállalkozások (mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások szerinti bontásban)	db	944,00	0,00
	RCO46 - A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (4-5 számjegyű utak)	km	442,41	20,17
	RCO77 - Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma	db	329,00	10,00
	RCO 26 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében újonnan épített vagy korszerűsített zöld infrastruktúra (ha)	ha	65,20	0,00
	RCR 35 - Árvízvédelmi intézkedések előnyeiből részesülő lakosság (fő)	fő	168 968,00	0,00
	RCO58 - Támogatott kerékpár-infrastruktúra (km)	km	669,72	56,33
	RCO65 - Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (személyek)	fő	540,00	0,00
	RCO46 - A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (Belterületi utak)	km	290,69	15,13
	RCO74 - Az integrált területfejlesztési stratégiák projektjei által érintett lakosság (fő)	fő		
	RCO75 - Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák (db)	db		
2. Klímabarát megye	Eredményt keresünk még. Várhatóan: RCR52 - Zöld területek kialakítására, szociális lakásokra, gazdasági vagy egyéb célokra rehabilitált földterület (ha)			
	RCR 29 - Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év)	CO2t/év	25 056,26	743,49
	RCO19 - Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2)	m2	274 739,68	8 152,35
	RCR 29 - Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év) (fenntartható városfejlesztés)	CO2t/év	14 330,27	694,86
3. Gondoskodó megye	RCO19 - Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2) (fenntartható városfejlesztés)	m2	157 130,16	7 619,05
	Munkanélküli és inaktív résztvevők CO01 + CO03 (kb. a korábbi PO25)	fő	54 686,00	2 172,00
	TOTAL NUMBER OF PARTICIPANTS indikátor része			
	OP specifikus a korábbi alapján: Társadalmi akciókban résztvevők száma (szociális városrehabilitáció)	fő	61 254,00	0,00
	OP specifikus a korábbi alapján: Társadalmi akciókban résztvevők száma (egyéb ESZA projektek)	fő	1 501 456,00	0,00
	OP specifikus kimeneti: Megvalósított programok száma tagállami kimeneti indikátort javasoljuk.	fő		
	RCO66 - Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények férőhely kapacitása (személyek)	db	5 480,00	87,00
	RCO67 - Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények férőhely kapacitása (személyek)	db	14 683,00	185,00
Az alkalmazott indikátor és célérték módszertan egyeztetés alatt áll, később kerülnek megadásra további indikátorok.(RCR73 vagy RCO69 lesz.)				

9. ITP ütemezése

Az alábbi ütemezési táblázat tartalmazza az ITP keretében a megye által meghirdetni tervezett pályázati felhívások negyedéves bontását. Az ütemezés a TOP Plusz elfogadásának függvényében változhat.

9. táblázat: Zala megyei ITP ütemezése

ÜTEMEZÉS																													
Megye neve:		Zala																											
Megye forráskerete (forint):		61,32																											

Prioritás	Felhívások	Felhívásra eső összeg (forint)	2021				2022				2023				2024				2025				2026				2027				Összes forrás
			1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	0,000																												0,000	
	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	8,371					6,724		1,647																					8,371	
	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	2,500						2,500																						2,500	
	1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	2,076								2,075																				2,075	
	1.2.1 Élhető települések	5,000						5,000																						5,000	
	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	0,000																												0,000	
	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	0,640						0,640																						0,640	
	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	0,320							0,320																					0,320	
	1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (1. prioritás ERFA projektek)	21,618												21,618																21,618	
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	2,568						0,892		1,676																				2,568	
	2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	4,047												4,047																4,047	
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3,892					3,892																							3,892	
	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	0,000																												0,000	
	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	2,625								2,625																				2,625	
	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	0,900												0,900																0,900	
	3.3.1 Gyermekevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	0,300					0,200		0,100																					0,300	
	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	0,470							0,470																					0,470	
	3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra	3,969												3,969																3,969	
	3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	2,027								2,027																				2,027	
	Összesen		61,322	0,000	0,000	0,000	0,000	10,816	9,032	2,537	8,403	0,000	0,000	0,000	30,534	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	62,021	

1. számú melléklet: Zala megye 7000 fő lakosságszám alatti települései

Település	Népesség száma 2021. január 1-jén (fő) Forrás: KSH
Csertalakos	14
Iborfia	14
Felsőszenterzsébet	15
Pusztapáti	18
Kozmadombja	19
Baglad	21
Alsószenterzsébet	24
Lendvajakabfa	24
Lendvadedes	27
Kisvásárhely	31
Zalaköveskút	33
Szijaártóháza	33
Ramocsa	36
Bödeháza	38
Magyarföld	38
Lasztonya	41
Márokföld	45
Ligetfalva	49
Gosztola	50
Zebecke	50
Zalaszombatfa	51
Dötk	51
Pördefölde	52
Zalaszentmárton	53
Maróc	53
Börzönce	58
Szentkozmadombja	60
Hernyék	61
Valkonya	61
Gombosszeg	61
Szentmargitfalva	65
Sénye	67
Gáborjánháza	71
Külsősárd	71
Vindornyalak	72
Gyűrűs	77
Almásháza	79
Döbröce	79
Gétye	81
Orbánosfa	82
Csöde	83

Keménfa	84
Zalaújlak	90
Szentpéterfölde	94
Zalaigrice	94
Belsősárd	95
Barlahida	98
Kerkafalva	99
Ormándlak	101
Kerkakutas	103
Vöckönd	103
Padár	104
Vállus	106
Kallósd	107
Nemesnép	109
Ortaháza	111
Vindornyafok	114
Zalasárszeg	115
Kányavár	116
Dobri	117
Fúzvölgy	126
Kálócfa	130
Bezeréd	135
Dobronhegy	145
Pálfiszeg	146
Kisgörbő	146
Kistolmács	151
Kissziget	153
Tilaj	159
Nagygörbő	159
Kiscsehi	161
Hosszúvölgy	162
Kacorlak	164
Kisrécse	164
Pusztaderics	166
Kerkateskánd	173
Zalamerenye	173
Lickóvados	174
Kiskutas	175
Szalapa	176
Ozmánbük	182
Szilvagy	186
Szécsisziget	187
Kerkaszentkirály	192

Homokkomárom	193
Németfalu	196
Bucsuta	197
Pat	206
Murarátka	207
Kerecseny	208
Várfölde	212
Zajk	217
Kávás	217
Magyarszentmiklós	223
Resznek	227
Oltárc	233
Nemespátró	233
Kilimán	237
Iklódbördőce	242
Szentlisló	242
Lispezsentadorján	243
Pórszombat	247
Pötréte	249
Nemesszentandrás	251
Zalaszentjakab	253
Zalaszentlőrinc	253
Gelsesziget	255
Misefa	255
Kerkabarabás	261
Böde	265
Bókaháza	269
Csapi	269
Nemeshetés	280
Bocska	281
Kispáli	283
Nemessándorháza	292
Csonkahegyhát	293
Hagyárosbörönd	293
Mihályfa	295
Egeraracs	297
Petrivente	301
Zalavég	307
Gósf	308
Zalaboldogfa	308
Szentgyörgyvár	309
Tormafölde	310
Nemesrádó	314
Vindornyaszőlős	318
Milejszeg	321
Alsórajk	327

Vaspör	327
Zalaistvánd	333
Hottó	336
Zalaháshágy	339
Petrikeresztúr	340
Baktüttös	343
Sand	346
Batyk	346
Liszó	348
Orosztony	352
Pölöskefő	353
Mikekarácsonyfa	356
Szentgyörgyvölgy	357
Boncodfölde	357
Csörnyeföld	358
Nagybakónak	369
Balatonmagyaród	375
Alibánfa	380
Zalaszentgyörgy	381
Rigyác	383
Esztergályhorváti	386
Pethőhenye	400
Tekenye	407
Kustánszeg	413
Nagykutas	418
Dióskál	419
Nagylengyel	430
Kisbucsa	434
Lakhegy	435
Nagyrada	448
Magyarszerdahely	457
Zalacséb	461
Kemendollár	475
Babosdöbréte	489
Zalaszabar	494
Tornyiszentmiklós	499
Nemesapáti	504
Pusztamagyaród	517
Muraszemenye	520
Surd	528
Óhíd	536
Pusztaszentlászló	545
Nagypáli	551
Semjénháza	553
Sümegecsehi	553
Vasboldogasszony	556

Csatár	570
Bánokszentgyörgy	592
Csömödér	602
Salomvár	604
Zalatárnok	615
Zalabaksa	626
Garabonc	634
Fityeház	635
Eszteregnye	642
Tófej	648
Borsfa	651
Alsónemesapáti	660
Belezná	686
Miháld	689
Felsőpáhok	697
Molnári	709
Zalabér	729
Becsvölgye	738
Búcsúszentlászló	738
Tótszentmárton	741
Pölöske	741
Sárhida	742
Felsőrajk	756
Bázakerettye	757
Nemesbük	800
Zalavár	802
Csesztreg	804
Zalaszentlászló	805
Pakod	811
Nova	812
Karmacs	819
Sormás	830
Zalaszentbalázs	833
Zalaszentmihály	854
Szentpéterúr	879
Rédics	881
Pókaszepetk	882
Nagykapornak	887
Gutorfölde	888

Zalaszántó	909
Újudvar	943
Hahót	963
Zalacsány	965
Várvölgy	1 009
Egervár	1 014
Zalaszentiván	1 026
Nagyrecse	1 034
Gelse	1 057
Tótszerdahely	1 094
Páka	1 101
Bocfölde	1 157
Teskánd	1 193
Balatongyörök	1 195
Lovászi	1 196
Bagod	1 213
Galambok	1 218
Rezi	1 290
Kehidakustány	1 293
Söjtör	1 402
Alsópáhok	1 485
Szepetnek	1 489
Murakeresztúr	1 535
Pacsa	1 535
Gellénháza	1 555
Türje	1 560
Bak	1 584
Zalaapáti	1 601
Sármellék	1 906
Becsehely	1 915
Zalakaros	2 084
Vonyarcvashegy	2 393
Zalakomár	2 736
Zalalövő	2 829
Cserszegtomaj	3 259
Gyenesdiás	3 760
Letenye	3 857
Hévíz	4 448
Zalaszentgrót	6 004